

ERDÉLYI LAP

Főszerkesztő
DR. PAÁL ÁRPÁD

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP

Főmunkatárs
DR. GYÁRFÁS ELEMÉR

Göring német birodalmi légügyi miniszter érdekes nyilatkozatot tett Németország légvédelmi érdekeiről

A német kormány ismét felajánlja Franciaországnak a megnemtámadási egyezményt. — Az olasz közvetítés sikerére van kilátás a leszerelés kérdésében

Londonból jelentik: Göring porosz miniszterelnök, birodalmi légügyi miniszter nyilatkozott a Reuter munkatársának, a leszerelés kérdéséről.

— Nem tagadjuk — mondotta többek között — hogy ma sokkal többet törődünk a repüléssel, mint azelőtt. Katonai repülőink nincsenek, tehát arra törekszünk, hogy a polgári repülést kiszélesítsük. A katonai repülést azonban mindig követelni fogjuk és mindig fölvetjük a légi védelem kérdését. Nem lehet tőlünk még a leg-
elemibb légi védelmet is megtagadni. A leszerelés kérdése nem azon fordul meg, hogy Németország fegyverkezze-e, hanem azon, hogy olyan felfegyverzett állam, mint Franciaország, semmire sem akar lemondani.

— Tagadjuk — folytatta Göring — hogy újrafegyverkezést folytatnánk. Csak a hozzá nem értő közhangulat roovására való az olyan állítások, hogy mi nagyobb számú katonai repülőgépet rejtegetünk. Minden szakértő tisztában van vele, hogy ilyen gépeket még kis számban se lehet rejtegetni, nagyobb számban annál kevésbé.

— Soha sem féltünk, de azért a védekezésre

— természetesen — mindig fel kell készülnünk. Ötvenmillió márka áll rendelkezésemre bombabiztos építkezésre, légvédelmi kiképzésre és tüzoltóságra, de ennek az összegnek felemelését fogom majd kérni.

Párizsból jelentik: Itteni beavatott körökben úgy tudják, hogy Németország újból ajánlatot tesz Franciaországnak támadást kizáró szerződés kötésére. Németország — e körök szerint — ezzel akarja ellensúlyozni fegyverkezésének hatását.

Párizsból jelentik: A Le Temps római értesülése szerint az olasz fővárosban még nem tartják befejezettnek a leszerelési tárgyalásokat, sőt azt hiszik, hogy új fejezet kezdődik, amelyben Olaszország játssza a vezető szerepet. Doumergue francia miniszterelnök és Suvich olasz külügyi államtitkár vasárnapi megbeszéléseinek ebből a szempontból is nagy jelentőséget tulajdonítanak. A várható jobb kilátások miatt alaptalanoknak és túlzásoknak mondják azokat a magyarázatokat, amelyek szerint a párizsi jegyzék a leszerelési tárgyalásokat meghiusította volna — nem felelnek meg a valóságnak.

A húsvéti összeesküvési pör tárgyalása

Precup alezredes azt állítja, hogy ők a királyt akarják megvédeni.

A többi vádlott is ezzel védekezik

Bucuresti. Saját tud. Az összeesküvési pör tárgyalása rendkívül gyors ütemben halad. A pénteki nap folyamán megtörtént az összeesküvések kihallgatása, sőt az éjjeli ülésen — amely 10 órakor kezdődött és éjjel után egy órakor ért véget — a tanukihallgatásra is rákerült a sor. A vádlottak kerekén tagadták, hogy összeesküvést készítettek volna elő, vagy abban részt vettek volna.

Precup alezredes előre elkészített védőbeszédet olvasott fel s többi közt a következőket mondotta:

— A vád, amit ellenem emelnek, egyenesen abszurdum. Főként technikai szempontból. Fegyverkezésekről, gránátokról, stb. beszél a vád. En erről az egész fegyverkezéssel semmit sem tudtam. Igaz, hogy több ízben hagytak nálam, a lakásomon különféle csomagokat, de ezeknek nem tulajdonítottam semmi jelentőséget. Így a cselédemnél is hagytak egyszer egy csomagot, amelyben kis fókások voltak.

Elnök: A királyi palotába nem ment fegyveresen?

Vádlott: Nem. Őszintén beszélek. Erre kö-

telez a ruha, amelyet viselek. Állítom, hogy hűséggel és hódolattal vagyok Őfelsége, a király iránt. Visszautasítom a vádat, hogy összeesküvést szerveztem volna. Az egész a képzelgések világából van. Senki élete ellen nem terveztem merényletet. A súlyos politikai helyzet, amibe az ország a pártok viszálya miatt került, arra birt azonban, hogy magam köré gyűjtsem néhány barátomat, akik nagyrabecsültek engem, helyeselték felfogásomat és magukévá tették terveimet. Nagyon komoly események bekövetkezésére vártunk s a magam és társaim szolgálataival Őfelségének, a királynak akartam rendelkezésére állani.

A VASGARDA FÖLMENTÉSE MIATT NAGYON KOMOLY ESEMÉNYEKRE SZÁMITOTTAK

Elnök: Mi jogosította fel Önt arra, hogy ilyen módon védőként álljon elő? Ki mondta önnek, hogy Őfelsége veszélyben van? Milyen eszközökkel akartak Önök Őfelsége védelmére kelni?

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

KÖZBESZÓLUNK

A BETEG TÁRSADALMI RENDSZER ALDOZATAI. Egy táblabíró fia és egy mérnök fia a fővárosban, mindkettő középiskolai felsőbb osztályú diák, éjjeli betörésre indult egy képviselő lakására. A képviselő sógora is volt az egyik diáknak. A betörőkre a képviselő rávetette magát, mire ők, akik zsebkendővel is bekötötték az arcukat, lelőtték a képviselőt, hogy a felismeréstől szabaduljanak. Aztán menekültek. Egyik jó diák volt, másik gyöngé, de mindkettő az ugynevezett felsőbb társadalmi osztályból való.

Most ez a legizgalmasabb eset a fővárosban. Cikkek, vezércikkek méltatják a fiúk megtévelyedését, a szenátusban is szóba kerül az ügyük. Angheliescu közoktatásügyi miniszter értekezletre hívta össze az iskolaigazgatókat, s szigorú rendszabályokat tervez az iskolákra nézve. Ismét nagyon kötelezővé akarja tenni az egyenruhaviselést, a ruha karján az iskolajelzést és a tanuló számát. Mozit, színházat tiltanak, s még más zord intézkedések is következnek.

A fiúk a vallatáson elmondották, hogy ők ölni nem akartak, csak sok pénzhez jutni. Azzal aztán Amerikába akartak vitorlázni, s ott filmszínészkedéssel szerettek volna híres-nevezetes emberek lenni. Ez a vallomásuk igen valószínűen hangzik. És megfelel annak a társadalmi szellemnek, amely ma mindenütt uralkodik, hogy t. i. kalandos feltűnnyivágyással akar a legtöbb ember érvényesülni. Könnyű sikerekhez is jut igen sok a dolgos, lelkiismeretes, kötelességtudó emberek rovására. Ez a beteg társadalmi rendszer volt csábító azokra a szegény fiúkra.

De kérdés, vajjon segíthet-e ezen a beteg társadalmi rendszeren — a diákegyenruha, karján a betűkkel és számokkal?...

A NÉV JOGA. Russu-Ardeleanu képviselő törvénytervezetet készített arról, hogy a megmagyarosított román neveket az 1916-ik évtől kilencven évre visszamenőleg vissza kell az eredeti román nevekre változtatni. Együttal a tervezett új törvény szerint megszűnnek a csatolt területek régi uralkodó nyelvében történt összes változásai a vezetékneveknek és helységneveknek.

Történelmi és nyelvészeti szempontból sok ellenvetést lehetne tenni ez új törvénytervezet elgondolásai ellen. Azonban mi csak egy megjegyzést teszünk. Utalunk arra, hogy a név joga: szellemi tulajdon. A tulajdonjogokat az alkotmány védi. Nemcsak az anyagi javakra, de a szellemi javakra is van tulajdoni jogosultság; a nevekre családi jog és népjog is. Hogy a földreform hatályos lehessen, avégett azt alkotmányba is kellett iktatni. Hogy az adósságrendezés a pénzhez való tulajdonjogot ne sértse, avégett az adós és hitelező közötti meg egyezés kikényszerítésével kellett formát adni annak, hogy a hitelező lemondjon pénztulajdonára egyrészéről.

Könnyen elsiklanak afölött, hogy a tulajdonjog még mindig lényeges tényező a mi társadalmi életünkben is. A legfelsőbb bíróság azonban már egy korábbi adósságrendező törvénnyel szemben feltűnő erővel megvédte a pénztulajdonot, s más törvényt kellett készíteni, amely nagy körülménnyességgel figyelembe

TISZTA VÉR — TISZTA BŐR!

Vértisztításra ne használjon kenőcsféléket, hanem tartson alapos kurát. Ugyeljen Prof. dr. Páter vértisztító teájával arra, hogy felnőttek és kisgyermek részére külön-külön keveréket készült. Középkorai korban levő leányok és fiúk a felnőttek részére összeállított keveréket használják az eredeti csomagoláshoz mellékelt használati utasítás szerint. Prof. dr. Páter vértisztító teája megszüntet pattanást Acne vulgaris), bőrsömört, haj-ótvart, vart, hólyagot, a bőrmirigyek elgyenyvesedését, fiatalok bőrkütiéseit, akrofolat, eczemát, erős vér okozta orrvörösséget, bőrvizketegséget. Ezen tea nagyrebecsült háziszert, amelyet családok egymásnak szívesen ajánlanak. Prof. dr. Páter vértisztító teája minden gyógyszer-tárban és drogériában kaphat. Postai szétküldés "CSILLAG gyógyszerár", Braşov, Strada Lungă 5. sz.

veszi az alkotmány tulajdonvédő rendelkezéseit. Hasonló tulajdonvédés alá tartozik tehát a név joga is.

Russu-Ardeleanu képviselőnek is úgy kell módosítania a törvényét, hogy csak jogot adjon a nevek változtatására. De kötelességül nem szabhatja azt, csak úgy, ha külön alkotmánymódosító parlamentet hívnak össze avégett. Végére: a szellemi tulajdon is valami.

A KACSINTGATÓ KŐOROSZLÁNOK. A háromszékieknek szép története van az 1848-as időkben. Egymaguk vállalták az ellenállást az orosz és osztrák hadseregek óriási túlerejével szemben. Maguk erején ágyukat, löszereket gyártottak, s úgy védtek magukat. A görög történetben van párja ennek a helytállásnak, amikor Leonidas küzdött ezer társával együtt a thermopilei szorosban Xerxes milliányi serege fölirtóztatására. A hősiességnek ezt a példáját a világtörténelem meghatottan emlékeztetben tartja, mint az emberi kötelességérzetnek és eszményekhez való ragaszkodásnak a tüne-ményét.

Amiért régen harcoltak, azok az ellentétek eltűntek. De a példa erkölcsi erejét még a volt ellenfél is tisztelőben tartja.

A háromszékiek a maguk thermopilei küzdelmük emlékére Sfinulugheorge (Sepsiszentgyörgy) városban már jó félszázada oszlopot emeltek, kőoroszlánokkal a talapzaton. A magyar időkben az osztrák katonaság kifogást emelhetett volna az oszlop ellen, de ő is megbecsülte az egykori hősi ellenfél emlékét. A román nép annál kevésbé emelhet kifogást ez emlék ellen, mert hiszen az 1848-as szabadságmozgalmak idején neki is az osztrák és orosz katonai szellem volt az igazi ellenfele. Bălcescu, a román szabadságmozgalmak akkori vezérembere éppen azért kezdett a közös védekezésre egyezkedő tárgyalást a magyarokkal.

Igy volt. Az *Universul* azonban a sepsiszentgyörgyi emlékoszlop oroszlánjairól kisütötte, hogy azok „Budapest felé kacsintanak.” Es Bideu prefektus egy éjjel lerontatta az egész oszlopot az oroszlánokkal együtt... Nem lett volna-e elég, ha csak azokat a „kacsintó szemeket” veszik ki az oroszlánokból?... Mindenesetre most, az államváltozás tizenötödik évében a háromszéki prefektus urnak is inkább az építésre kellene gondolnia, hisz van annyi építeni való, hogy senki se ér rá a kacsintásokra. A kőoroszlánok a legkevésbé.

A HARGITÁN KERESZTÜL

Irtá: P. TREFÁN LEONÁRD

Megszendülő pásztók, hegymélyedések és cserjések között már egy pár hete ott imbolyognak az ekés emberek, a Budvára oldalán. A reggeli nap első sugara odaveti fényét és könnyű meglátni, hogy tavaszba megyünk. Rabonbánok földjén, a Hargita innenső oldalán sokkal hamarabb érkezik a tavasz. Már pásztor-tülnök dudorászó hangja kíséri a Cekend hágóján fölfelé. Pedig a Küküllőmente ugyancsak marasztal. Miért is kíváncsi az ember a Hargita másik oldalára, hol még egészen havas a tájék. És téli kucsmában járnak még az emberek. De benne van emberi természetünkben, hogy mindig látni szeretnők a hegy másik oldalát is. Ott talán zöldébb a fenyő, tarkább és illatosabb a virág, üdőbb a rét pásztija és rezgőbb, vigább a napsugár. Már hogy így gondolja az ember. És nézegetünk is gyakran a Hargita másik oldalára. Mintha a lelkünk fényképező lencséje kacsintgatna nagy kéklő hegyeken tútra. És elindulunk egyszer, egy szép napon, a Hargitán keresztül.

Nálunk így mondják. A Hargitán keresztül. És ebben nagyon sok van mondva. A hegyek, erdők, fenyvesek, havasok, titokzatos völgyek, havasaltji falvak, népek, erdei és hegyi emberek lelke. Ez a lélek olyan, mint a fenyő: útja és a borókák irányja. Mikor az innenső oldalról indulunk neki a Hargita hágójának, akkor az összes fenyők, borókák és kicsi cserjék szaladnak vissza a Küküllő felé. Mikor pedig az Ott mellékéről, a tulsó oldalról jövünk errefelé, egyetlen fenyő, cserjés, boróka nem akar a Hargitán maradni, mindegyik siet a nagy völgy felé. Nagy völgyeknek nagy a lelke. Lélek mélyén ezermeséjű szívárványos szépség. Ritka gazdagságú gondolatvilág. Pünkösdi búcsúok énekeiből, imádságaiból szövődő főpapi palást. Égiek és földiek, erdők és mezők, havasi magaslatok és virágos rétek összeölekezése a nagy szépségek átértékelésével. A lélek itt tudatos és büszke, mint a kelyhet kibontott virág. Erzi, hogy az Isten mosolygása ragyog rajta. Isten mosolygásában hit, bizalom, erősség, béke és öröm. Más itt az illata a tavasz levegőnek, fűrészege kristályos csermelynek. Más a fenyvesek sötétkéjje és az erdők szellemének bűbájos nézése, varázslatos hangja. Más az erdő mélysége, hívogató szövege. Hegyek magaslatain, erdők mélységes sűrűjében Isten lelke jár, hogy köves, sziklás magaslatok ormán eljegyezze az emberlelkeket. Nyolc boldogságot és az élet százszor, százezerszer nyolc szépséges örömet ígéri neki.

A hegyi embernek mindig tele van a lelke. Élete titokzatosabb, mint lenn a mezőn és síkságon. Közélebb van hozzá az égboltozat, bérányfelhő és fűge napsugár. A Hargitán keresztül ilyen emberrel találkoztam össze. Autó zúgását tülharsogta az éneke. Magasztalja az én lelkem az Urat, és örvendez az én lelkem

az én üdvözítő Istenemben. És közben nagyokat csapott kalapácsával a nagy kövekre. Pörölye alatt szikrázva hulltak szét a kődarabok. Itt van előttem a Hargita kötő ember.

— Adjon Isten kedves bátyám, áldást, békességet.

— Dicsértessék az Ur szent Neve. — volt rá az illetékes, szép köszöntés.

— Mi jobban foglalatalkodók, látom, hogy ugyancsak töri össze a köveket és hozzá még énekel is. Pedig a munkája fárasztó nehéz munka.

— A' vóna instálom, de az énekszó megkönnyíti a munkát. Javítgatjuk, csinálgatjuk az utat. Szívesen tesszük a somojói Szűzanya segítségével, hogy járkalhassanak rajta az emberek. Mü es, más es. Mindenki.

Mélyen megnéztem a kötő embert. Nem azt mondta, hogy csináljuk az utat az uraknak. Nem hányaveti szöingerkedéssel mondta, hogy az urak autója alá törjük a követ és tesszük járhatóvá a Hargitát. Egyszerűen és szépen mondta, mint akinek lelkéből jövő hivatása az útszínálás.

— Aztán mondja, kedves bátyám, szívesen csinálja másoknak az utat, mikor az olyan fárasztó és talán meg sem fizetik eléggé.

— Hát már instálom vaj így, vaj úgy, de csinálgatjuk. Az ember egyebet se csinál, örökök útát csinál. Másoknak csinálja, hogy járjanak rajta, a fiak és az onokák es.

A székely szőlősmód a lelkemig hatott. Milyen nagy lelki értelmiség van ebben az egyszerű, falusi kötő emberben. Utat készít fiainak és unokáinak. Hogy járjanak rajta. Egyszerű ember gondolatvilágában a jövő és a kötelesség. Mekkora világosság ez, és milyen magasztosan szép öntudat.

És továbbmentem a Hargitán. A kötő ember ottmaradt és folytatta útszínáló munkáját. Gondolataimból ismét énekszó és pöröly-ütések megröccsenő hangja vert föl. A kötő ember tovább folytatta énekét.

Magasztalja az én lelkem az Urat és örvendez az én lelkem az én üdvözítő Istenemben.

Istenem, milyen egyszerű és milyen szentferenci lélek ez a székely. Követ tör, sziklát zúz apró kavicsdarabokká, megfeszít izom-munkát végez és énekel hozzá. Mennyi könnyedség és mégis mennyi izomakarat és lélekakarat. Abból a fajtából van, amelyik mint vas és acél nőtt ki a hegy mélyéből és most erős akarat, valóságos embervár, sziklabástya lett belőle. Vajjon van-e még hivatása ennek az akaratnak a mai gyöngéjellemtől, gerinctelen, izomtalan, petyhüdt korban, mikor olyan kevés az embernyi ember. És vajjon ez akarat és jellem erkölcsi pedagógiájában hová fejlődik a mai ember, ha lelkének izomereje, az öntudatos férfiakarat hiányzik, mert elkallódott.

Hargitán keresztül nagy erdők titokzatos szelleme beszélt hozzám. Megfeddett és elcőrögött. Szemrehányással illett és buzdított. Öserdők szelleme olyan, mint édesanyánk puha keble. Táplál, ápol és erőt ad. Szerető, édes öleléséből az élet napsugaras világa árad a szívünkbe. De a magasán, csúcsiban égbenyülő fenyők olyanok, mint őskori óriások. Megijed az ember tőlük. Van is valami féltémetes az ősfenyvesek zizegve susogó, még nem is felhomályos sűrűjében. Nagy emberek ezek a nagy fenyők. Olyanok, mint ősapánk az igazság és erő hegymagaslatain. Zizegve zúgott az ősfenyveserdő. Morajlott a föld. Minden jajgatott az áprilisi szél zúgásában. Az öreg Hargita ma találkozót rendezett az útszínáló embereknek. A kötőknak. Meghalt és élő akará-soknak. Jelennek, multnak és jövődönnek. A mult jajgatott és sirt. A jelen utat készített. A jövőd imádkozott. Ebbe a kábulatos világba belevész az ember könnyharmatos szemefénye. Az ember szeretne belenőni a Hargita talajába. Az óriás fenyők közé. És ott maradni, hogy a fenyők nagyságának varázsa a felhőkig emelje. Nagy erdőben mégiscsak nagy szeretne lenni az ember. Csak az a baj, hogy kicsinyiségének a tudata nagyon ráncszedek a lelkére.

Az egyik magaslatról ráesett tekintetem lenn az Ott völgyére. A Hargitán keresztül idejut a vándor. Ittjárt a mult is. Most utat csinál, hidat épít a jelen. A somojói Mária pedig istenanyai mosolygással integetett felénk. Onnan az Ott mellékéről. A kéttornyú nagytemplomból. Ugy éreztük, hogy a Hargitán keresztül nemsokára hazaérkezünk.

Hönig
Frigyes
**HARANG-
ONTÓDE**
Arad,
Str. Barifia 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

Uj butorüzlet!

Uj butorüzlet!

A Regele Ferdinand 13 alatt (Veiszlovits temetkezési vállalat mellett) megnyílt

a „MOBILA” lakberendezési vállalata.

Ne vásároljon és ne rendeljen míg meg nem győződik áraink versenyen kívüli olcsóságáról.

Massiv diófa hálószobák már 5000 leitől
Tele diófahátók (kubista stíl) 7000 leitől

A szocialisták és kommunisták utcai mozgalmái Párizsban

Tüntetésüket szétverte a zápor

Párizsból jelentik: A tisztviselő sztrájk által keltett izgalom további megnövelésére a szocialista és kommunista szakszervezetek felszólították híveiket, hogy gyülekezzenek a városháza előtt. Erre a hatóságok megtették minden óvatosságot. A városháza felé vezető utakat többszörös rendőrkordon és a köztársasági gárda lovascsapatai zárták el. A tüntetés azonban kudarcba fullt, mert kevesen jelentek meg a helyszínen. A Boulevard Sebastopolon mintegy háromszáz kommunista megtámadta a rendőrokat, át akarva törni a kordont. Az összecsapás során egy rendőr megsebesült.

Más helyen is megkísérelték a rendzavarást, de komolyabb összeütközésre nem került sor. Mintegy ezer tüntetőt előállítottak.

Kedvezett a rendőrségnek az a körülmény, hogy este hatalmas zápor kerekedett s ez határozottan bizonyult, mint a rendőrség munkája. Rövid idő alatt teljesen megtisztult az utca: az emberek igyekeztek tető alá jutni.

A görög hadügyminiszter mindenáron diktaturát akar

Athénből jelentik: *Condylis* hadügyminiszter *Caldaris* miniszterelnökkel pénteken folytatott megbeszélése során kijelentette, hogy elhatározott szándéka a diktatura kikiáltása, még a miniszterelnök tiltakozása ellenére is. Politikai körökben lehetségesnek tartják, hogy *Condylis* még a szombati nap folyamán végrehajtsa az államcsínyt. Szombatra ugyanis *Condylis* összehívta az összes katonatisztet, hogy megvitassa velük a diktatura kérdését.

Minden kisebbségi vasutasnak nyelvvizsgát kell tennie. Satumare. Saját tud. A CFR bucuresti vezérigazgatósága szombaton éjjel 42.880 szám alatt távirati rendelkezést küldött a satumarei vasutigazgatóságához és előírta, hogy a kisebbségi vasutasok — függetlenül az előbbi nyelvvizsgák eredményétől — április 24-én kötelesek Oradeán nyelvvizsgára jelentkezni. A vizsga négy napig fog tartani és a vizsgáztató bizottság előtt közel négyezer kisebbségi vasutas további sorsa dől majd el.

Élete végéig

Biztosítja fogainak épségét a KALODONT-fogkrém! A dus habzású KALODONT eltávolítja az ételmaradékokat és bacillusokat, melyek berothadása elrontja a fogakat.

Tehát: reggel és este — KALODONT!

A HABZÓ FOGKRÉM

A francia külügyminiszter keleteurópai útja

Rendezik a kisanant és a Szovjet-Oroszország közötti viszonyt. Barthou Romániába is ellátogat

Párizsból jelentik: A szombaton este Varsóba utazó *Barthou* külügyminiszter tárgyalásainak előkészítése céljából még egyszer fogadta a lengyel nagykövetet és *Rosenberg* szovjet-követet. Ez utóbbival a szovjet és a kisanant kapcsolatairól, valamint Szovjetországnak a Népszövetségbe való belépéséről tárgyalt. A lapok remélik, hogy *Barthou* tisztázza fogja a keleteurópai helyzetet és azokat a félreértéseket, amelyek a német-lengyel egyezmény nyomán támadtak.

Párizsból jelentik: Jól értesült francia politikai körök megerősítik azt a hírt, hogy *Su-*

vich Londonba utazva, több órát tölt Párizsban, ahol *Doumergue* miniszterelnökkel találkozik.

Belgrádból jelentik: A „Politika” című lap párizsi tudósítója úgy értesül, hogy *Barthou* francia külügyminiszter varsói és prágai útja után Belgrádba és Bucarestbe is ellátogat.

A spanyol parlament közkegyelmet szavazott meg az előző kormányrendszer híveinek

A Katolikus Népakció tagjai megvédtek lapjukat a marxisták utcai támadása ellen

Madridból jelentik: A kamara 269 szavazattal 1 ellenében elfogadta az amnesztia törvényt, amely széleskörű közkegyelmet gyakorol. A szavazásnál a baloldal kivonult a parlamentből, bár az ő hozzátartozóikra is vonatkozott a közkegyelem. Az új törvény alapján a köztársaság elleni összeesküvés egykori vezérének, *San Jurjo* tábornokot is szabadlábra helyezik. A köztársaságot megelőző *Primo de Rivera* jobboldali kormány tagjai szintén visszajöhetnek Spanyolországba.

Madridból jelentik: Pénteken este egy nagyszámú marxista csoport meg akarta rohamozni az *El Debate* című katolikus lap épületét.

A lap védelmére fölvonultak a „Katolikus Népakció” tagjai és vissza is nyomták a támadókat. A marxisták több lövést adtak le, amely egynehányat a védők közül meg is sebesített.

Időjárás. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint a következő 24 órára várható időjárás: nyugati szél, csökkenő hőmérséklet, esők és zivatarok.

Megszűnt vámhivatal. Deva. Saját tud. A bucuresti vámvezérigazgatóság megszüntette a devai vámhivatalt, amelyet annakidején nagy utánjárással a kereskedők kérésére létesítettek. A hivatal megszűnésének oka az, hogy a devai kereskedők nagyrésze — dacára annak, hogy a városban vámhivatal van, Aradon és Timișoarán vámmoltatja el áruit.

Allami osztálysorsjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

Hogyan?... Még nem próbálta ki a Togat-t?!...

Togat millió esetben bevált mint hatásos szer

Rheuma | Köszvény | Ülőidegzsába

Spanyolnátha • Ideg- és főfájás • Hüléses megbetegedés esetén.

Nincs ennél jobb szer! Biztosan használ!

Semmiféle hasonló készítmény, bárhol dicsérik is, nem tud felmutatni több mint 6000 orvosi véleményt! **Togat oldja a hugasavat** és így a bajt közvetlenül gyökerében támadja meg! Ne kísérletezzék más hasonló szerekkel! Mások megtették ezt Ön helyett és Ők mind **Togat-t** szednek most! **Egy kísérlet Önt is meg fogja győzni!** Az összes gyógyszerárakban és drogeriákban. Lei 52.—. A Togat-tabletta svájci készítmény!

Végh ruhafestőgyár, Oradea

legjobb munkájával vezet.

Roosevelt elnök aranypolitikája csődöt mondott

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök pénteken nyilatkozatot tett, amelyben nyíltan beismeri, hogy eddigi módszere csődöt mondott. Miután az aranyvásárlás politikája nem hozta meg a kívánt eredményt, meggondolja, hogy nagyobb mérvű ezüstvásárlásokkal megkísérelje-e az árak emelését. A tapasztalat megmutatta, hogy az állítólagos esodaszerek nem mindig olyan hatást gyakorolnak a betegre, mint amilyet tőlük várnak.

Ez az első eset, hogy Roosevelt nyíltan bevallotta pénzpolitikájának kudarcát.

Zürichből jelentik: A nemzetközi piacon nagy izgalmat keltett a dollár újbóli áresése. Kedden este még a zürichi piacon 309.25 frankkal jegyezték, szombatira már 305.75 frankra esett. A nagy áresés okát abban látják, hogy a párizsi tőzsdén a dollár mély pont-ra zuhant. A párizsi zuhanás okát azonban nem ismerik.

A legfontosabb vevő: a nő

Mit nyújt a Budapesti Nemzetközi Vásár a látogató hölgyközönségnek?

Budapesti tudósítónktól. Európában eddig csak kevés méltányolták azt a tényt, hogy az üzleti forgalom legfontosabb tényezője a nő. Nem „őfelsége a vevő”, hanem a tekintetes, nagyságos és méltóságos asszony az a döntő tényező, aki — amerikai statisztika szerint — a bevásárlások 87 százalékát látja el.

Magyarországon ezt a tapasztalati tényt céltudatosan először a Budapesti Nemzetközi Vásár állította be kalkulációjába. A vásár kiállítási csoportjainak keretében a főhangsúlyt a női közönséget érdeklő árucikkek minél gazdagabb változatokban való bemutatására fektette. A háziasszonyra gondolva, külön pavilont létesített a háztartás és konyhaberendezési cikkek számára. Az otthonát kedvelő asszony ízlését és anyagi lehetőségeit tartotta szemmel a műbútor csoport létesítésénél. A hölgyközönség csecsebecsék iránti érdeklődését a népmű-

vészeti és iparművészeti, valamint a díszmű-áru kiállítások elégték ki. Az anyáknak szól a gyermek-csoport, amely kiegészül a gyermek-udvarral. A hölgyközönség eldorádója mégis a vásár textilcsoportja lesz, amely felsorakoztatja a modern textilipar minden válfaját. A legérdekesebb és egyben tanulságos a vásár divatrevüje. Londoni mintára készült modern színház, messze a közönség közé nyúló színpaddal, színes reflektorfényekkel várja itt a látogató közönséget. Nem egyszerű divatbemutatóról van szó. Apró színpadi jelenetek a modern hölgy életét vonultatják fel a közönség előtt. A felkelés pillanatától a színház utáni vacsoráig, látható lesz itt minden öltözék. Még a sportra is gondolt a vásár. Kevesen tudják, hogy a hölgyközönség ma a sport 22 ágazatában vesz részt. A vásáron tanulhatja meg mindenki, mit kell viselni a nap különböző óráin, a sport különböző változatainál.

PHÖNIX

Életbiztosító Társaság

Központi igazgatóság: WIEN

Alapítattott 1882. évben.

Teljesen befizetett alaptőke 4,000,000 osztr. schilling

Engedélyezve Romániában 1929. január 14-én. Bejegyezve a Bukaresti Kereskedelmi és Iparkamaránál 689—Soc. 1931. sz. alatt.

Romániai igazgatóság: București, Piața C. A. Roselli 4
Erdélyrészi „ Cluj, str. N. Iorga 16.

A társaság működési területe: Ausztria, Belgium, Bulgária, Csehszlovákia, Egyiptom, Franciaország, Görögország, Hollandia, Jugoszlávia, Lengyelország, Magyarország, Németország, Olaszország, Palesztina, Románia, Spanyolország, Tunisz Törökország.

Gyermek-, járadék- és nyugdíjbiztosítás.

A legszebb ajándék a

PHÖNIX-KÖTVEÉNY

Mert ezzel

gondoskodik saját magáról, feleségéről és gyermekeiről, pénzét a legnagyobb biztonsággal, gyümölcsözőtően helyezi el és a jövő gondjaitól megszabadultan munkarejét jobban használhatja.

Vett már magának állam- osztály- sorsjegyet?

Ha még nem, úgy azt szerezzé be minél előbb az

„Erdélyi Lapok” kiadóhivatala utján.

Egy egész sorsjegy ára Lei 1000
Egy fél sorsjegy ára „ 500
Egy negyed sorsjegy ára „ 250
Egy nyolcad sorsjegy ára „ 125

Elsőáldozási emlékképek,

két nyomással, két színezésben, csinos izléses kivitelben kaphatók

az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában

Oradea, Strada Regele Carol 5.
A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 2'50 lei, a kisebb méretűek (14×23 cm.), ára 1'50 lei.

UJ KÖNYVEK

Csávossy Elemér S. J. Örök igazságok. Klasszikus értékű, teljesen kidolgozott lelkigyakorlatok. 320 oldal, öt képmelléklettel. Kartonkötésben 200 lei, vászonkötésben 255 lei és portó.

Plus-Zsámár S. J.: A kereszt királyi utja. Válasz a szenvedés örök problémájára. Ára füzve 80, kötve 110 lei és portó.

Csávossy Elemér S. J.: Egy sir a Duna felett. Egy napjainkban elhunyt vizitációs apáca élete és naplója. Ára füzve 36 lei és portó.

Br. Kraue Anna: Magna Peccatrix. Mária Magdolna világhírű regénye. Ijjas Antal fordításában. Ára füzve 95 lei, kötve 135 lei és portó.

Ijjas Antal: Sziennai Legenda. Regény. Füzve 55 lei, kötve 90 lei és portó.

Húszár Károly: A Katolikus Akció szociális gondolatai. A világi apostolkodás vezérkönyve. Ára füzve 100 lei és portó.

Balla Boris: A lélek utjai. Tanulmányok és utijegyzetek. Ára füzve 65 lei és portó.

Gertrud le Fort: A gettóból jött pápa. Ára füzve 80 lei és portó.

Csaba Margit: Amit a nagyeleányunk tudnia kell. Ára 105 lei és portó.

Kaphatók:

az ERDELYI LAPOK könyvosztályában.

Ujból kaphatók a legszebb leánykönyvek

Gergely: A művelt leány (szép amatorkötés) Lei 84
Gerely: Mai lányok utja (szép amatorkötés) „ 120
Csaba: Amit a serdülő lánynak tudni kell (szép amatorkötés) „ 100
Jámber: Levelek hugomhoz I, II, III füzve „ 120 kötve „ 190

Vidékieknek is a pénz és 10 lei portó előzetes beküldése esetén azonnal szállítjuk. LEI LAPOK 65-

(Tudósításunk folytatása az 1-ső oldalról).

Vádlott: Nem gondoltam arra, hogy magamhoz ragadjam a hatalmat. Amikor a liberálisok 150 ezer embert akartak Bucurestibe hozni, azt gondoltam, hogy a király komoly veszélyben van. Az én embereimmel meg akartam védeni öfelségét, összeesküvés és más politikai tevékenység nélkül. A Vaszárda felmentésének eredményeként is újabb belpolitikai fordulatokat vártam, amelyek úgy éreztem, szükségessé teszik a király védelmét. Mindig tanácsoltam társaimnak, hogy ne használjanak más fegyvert, mint azt, ami a személyes védelemhez szükséges. Ez az igazság. Mindazt, amit a vizsgálat folyamán ezzel ellentétben mondtam, kikényszerítették belőlem.

Továbbá elmondotta, hogy román nagycsüörtökön és nagypénteken kormányválságot és zavargásokat várt, azért kért cluji barátaitól könnyű fegyvereket, de nem gránátot. Mindig tiltakozott a gránáttal való felfegyverkezés ellen. A petárdák ellen nem volt kifogása, de azok ártatlan, ijesztő szerszámok.

Hotineanu katonai ügyész: Beismeri, hogy 1933 novemberében táviratilag a fővárosba hívta barátait?

— Igen! — feleli a vádlott. — Ez egy tervezett hazafias szakosztály megalakítása céljából történt. Beismeri, hogy ekkor többen meglátogatták őt lakásán. Egy ezredest, több alantisztet és két őrmestert is hívott a lakására.

Elnök: S mit csináltak ott?

— Szórakoztunk!

Elnök: Különös. Ezredek és őrmesterek?

Azután ama éjszakára vonatkozólag adott a vádlott felvilágosításokat, amikor barátainak csoportjait különböző vendéglőkben felülvizsgálta. Tagadja azonban, hogy éjjel két órakereszt kereste volna Barbu alezredest, hogy ez bocsás-

saimmal mindig azt mondtam nekik: mi vagyunk a király testőrei.

NICOARE ÖRNAGY KIHALLGATASA

A második kihallgatott vádlott *Nicoara Ion örnagy*, hosszú nyilatkozatot olvas fel, amelyben multját és a Precup örnagyhoz való rokonságát ecseteli. Aztán elmondja, hogy ő mindig azt tanácsolta Precupnak, mondjanak le minden ilyenfajta tevékenységről, mert az nem egyeztethető össze tisztvi mivoltukkal.

A hosszas felolvasás után az elnök és az ügyész a robbanószerekkel telt kofferre vonatkozólag kérdezik ki, amit Precuptól kapott.

Vádlott: A koffert Precupné asszony hozta fel hozzám és tudtomra hozta, hogy férje le van tartóztatva. Nem tudtam, mit kezdjek a kofferrel? Automobilba ültem és vagy egy órát száguldoztam a városban. Arra ébredtem, hogy a chitilai állomáson vagyok. Innen Ploestibe utaztam s otthagytam a ruhatárban a koffert.

A vádlott ezután kijelenti, hogy a vizsgálat során tett kijelentéseinek nagyrésztét nem tartja fenn.

— Polyton zaklattak, — mondta, — éjjel álmomból keltettek fel, rámkiáltottak.

Ügyész: Nem mondta ön nekem, hogy amikor egyszer elvált Precuptól, az így szólt: *eltakarítom*. Vallja be, hogy tudta, hogy Precup nagypénteken azért volt a Balasa-templomban, hogy terepszemlét tartson, hogyan lehet a bombavetőket legjobban elhelyezni.

Az ügyész ezután erre vonatkozólag a vizsgálat során felvett nyilatkozatokat olvasa fel.

ARGETOIANU DIKTATURAJA MEGVALÓSÍTÁSÁRA GONDOLTAK

Következik *Flesariu* százados kihallgatása. Elmondja, hogy Nastase hadnagy több ízben is kért tőle fegyvereket és lőszerket, de ő nem akart adni. Végre, mikor Nastasa hadnagy bucuresti útja előtt állott, mégis engedett kérésének s adott neki gránátokat, dinamitot s néhány méter vezetékét.

Elnök: Miért adta? Nem gondolt arra, hogy vajjon mire kellene ezek a bombák?

Vádlott: Azt hittem, hogy Precup megva-

lósítja Argetoianu diktaturáját s akkor nekünk közbe kellett volna lépniünk, hogy segítségére legyünk a trónnak. A mi családukbán — fejezte be vallomását, — hagyományos a királyhűség.

Mesariosiu Stefan százados vádlott előadja, hogy egy ízben *Marinescu* rendőrprefektus magához hívta őt és felszólította, hogy ha jó ismeretségben van Precup alezredestel, látogasson el gyakran hozzá, mert valamit tervez a király ellen.

— En — folytatja, — tényleg gyakran megfordultam ezután Precup házában, ahol sokszor láttam összejöveteleket és Precup ilyeneket mondott társainak: *jól mennek a dolgok, csak várjatok fiúk*.

Elnök: S minderről tett jelentést *Marinescu* prefektusnak?

Vádlott: Nem.

A bíróság elhatározza, hogy *Marinescu* megidézék tanuként.

A többi vádlottak Precuppal való kapcsolataikról beszélnek. Az éjjeli ülésen kerül sor *Barbu* alezredestel kihallgatására, aki elmondja, hogyan látogatta meg őt éjjel két órakereszt Precup alezredest és milyen szolgálatot várt tőle.

— En — mondotta, — ezt jelentettem Pop belügyi alminiszternek.

Elnök: Miért nem *Dumitrescu* csendőrfőparancsnoknak?

Vádlott: Mert ezt rendőrségi ügynek láttam.

Ezután a tanuk kihallgatása kezdődött meg. A koronatanu őrmester elmondta, hogy többféle szolgálatot vártak tőle s cserében Precup megígérte, hogy ha sikerül az ügy, csak így mondta: „az ügy”, akkor hadnagyot csinál belőle. Nekem ez gyanusnak látszott és megtettem a feljelentést.

ZJRICH ZÁRLAT. Párizs 20.38, London 15.81 fél, Newyork 305.75, Brüsszel 72.12 fél, Milánó 26.26, Madrid 42.22 fél, Amszterdam 209.05, Berlin 121.15, Bécs 73.27 (56.90), Prága 12.84, Varsó 58.32 fél, Belgrád 700, Bucuresti 305.

sa rendelkezésére a csendőrezredest. Barbanál akkor tett látogatást, miután barátai már elmentek a várakozó helyeikről.

Ügyész: De ön már összeállította a kormányistát is.

Precup: Ez tréfa volt. Senkinek sem ígértem előléptetést, vagy magas állásokat.

Ügyész: Igaz, hogy ön a szigurancán kijelentette, hogy a katonai ügyészség elhamarkodta a dolgot?

Vádlott: Igaz, ha nem siet ügy, világosságot deríthetett volna.

Baciu (ügyvéd): Mondja meg a vádlott, milyen szerepe volt Erdély egyesítésében és a restaurációban?

Elnök: Nem érdekel bennünket a Precup alezredest multja. A jelen érdekel, ami ezekbe az iratcsomókba van lefektetve.

Baciu ügyvéd: De a jelen mérlegeléséhez ismerni kell a multat is.

Hotineanu ügyész: A multa nézve én is kiállíthatom a legjobb bizonyítványokat.

Precup: Valahányszor összegyűltünk, tár-

Budapestre májusban a Nemzetközi Vásár idején utazzunk. 50%-os utazási kedvezmény április 28-tól május 22-ig. Vásárigazolvány kapható a vásár tb. képviselőitől és a Menetjegyirodáknál.

Döntő küzdelem a Vatikánvárosban az erdélyi magyar katolikusok önkormányzata körül

**A szelld rábeszéléstől a nyers rákényszerítésig. —
Árny és fény játéka a megegyezés végső napjaiban**

— További részletek Pop Valér volt igazságügyminiszter könyvéből* —

Legutóbbi közléseink odáig haladtak, hogy megismerhettük, mennyire kényes kérdéssé éleződött ki az erdélyi egyetem épülete melletti piarista templom ügye. Ez a piarista templom jezsuita alapítás; magyar katolikusok kegyes alapítványainak és adakozó készségének az igénybevételével történt a fölépítése. Kétségtelen, hogy az erdélyi latin szertartású katolikus püspöki egyházmegye tulajdona, s mint ilyen volt az erdélyi római katolikus Státusnak és az ő megbízásából a piarista atyáknak a kezelése alatt.

Mint ahogy azt a Pop Valér könyve szerinti korábbi közlésekből tudhatjuk, a görög katolikus püspöki kar magával a kormánnyal közölte, hogy a Státus javából való részesedés gondolatát elhárítja magától. Pop Valér mégis jónak látta a cluj-gherlai görög katolikus püspökség javára a piarista templom használatát igényelni. Előbb a teljes átadást kívánta, hogy — mint maga mondja — legyen miből engednie. Aztán a megosztott használatra tett javaslatot.

Ez a kívánalom a Státusról szóló új egyezmény végső szövegezését is megakasztotta. Pacelli bibornok hajlandó volt a használat megosztásának az ügyét pártolni. Azonban a Státus képviselőinek erős elterjesztései folytán jónak látta, hogy az ügyet az egyezményből kikapcsolják és megoldását későbbi időre halasztják. Még egy utolsó próbaképpen mégis megbízta Dolci nunciust, hogy „Balázs és Gyárfás urak csökönységét leszerelje”. De az egyezmény végleges aláírását ennek a leszerelő próbálkozásnak az eredményétől függővé nem tették. Annak a napját Pop miniszterrel együtt május 30-ikára kitűzték, s az egyezményt az egyébként meglevő szöveggel már a május 28-iki tárgyaláson befejezték minősítették.

A Státus kiküldöttei személyes felelősségének lekötése, hogy ellenállás ne legyen.

A puhítással megbízott Dolci nuncius május 29-ikén délelőtt Balázs prelátnak és Gyárfás szenátor kíséretében megjelent Pop Valér miniszternél, hogy a piarista templom használatát felől a megbeszélést folytassák. A Státus megbízottai ellene állottak annak a Pop-féle formulának, hogy a templom tulajdonjogának az igazolására háromhónapos határidőt szabjanak, s addig is a görög katolikusoknak vasárnaponként és ünnepponként bizonyos órákban a templom használatára joguk legyen.

A hosszúra nyúló vitát Pop miniszter úgy látta elintézhetőnek, hogy — mint könyve mondja — egy más formulát szerkesszen, „amely látszatra szelidebb, de lényegében a mi álláspontunkra kedvezőbb”. Az új formula kihagyja a templom tulajdonjogi igazolását, ellenben örökké teszi a templom vasárnap és ünnepponkénti párorás használatára a görög katolikusok jogát.

Együttal a Pop-féle formula átutalja a templom tulajdonjogát a Státus által kezelt alapokra, amelyek az egyezmény egyéb szövege szerint amúgy is az alapító levelek szerint vizsgálándók, minden határidő nélkül.

Hogy akkor mingyárt beleegyeztek-e ebbe a Státus emberei, azt nem mondja a Pop Valér könyve. Ellenben mondja a következőket:

„A nuncius bizalmasan közölte velem, hogy a Szentzsék Balázs és Gyárfás kiküldötteknek a személyes felelősségét lekötni akarja, s így kívánja elejét venni minden ellenálló vagy lázadó tevékenységnek. Eppen azért a Vatikán elhatározta, hogy tőlük (a Státus kiküldötteitől) kizorítsa írásbeli hozzájárulásukat mindahhoz, amit az egyezmény és az alapszabályok tartalmaznak. Ez a dolog kizárólag a Vatikánra tartozott, s így nem volt semmi ellenvetni valóm, érdeke

* Megelőző közlések az Erdélyi Lapok április 18., 19., 20. és 21-iki, 665., 666., 667., 668. számában.

lévén Romániának, hogy az egyezmény aláírásával egyidejűleg a lelkek lecsillapodjanak és a küzdelmek megszűnjenek”.

Pop Valér ilyen bizalmas tudások birtokában készítette el a templom használatára vonatkozó új formuláját és a státsi kiküldöttekkel való vita végén átadta a nunciának. Ez május 29-én délelőtt történt. Még ugyanaznap este 9 órakor a nuncius, továbbá Gyárfás és Balázs ismét megjelentek Pop Valérnél, mikor Petrescu-Comnen követ is jelen volt.

— A nuncius — mondja tovább a könyv — átadta nekem az államtitkárság által átírt szöveget úgy, ahogyan május 28-án utolsó megszerkesztésben a bibornoknál lerögzítettük, kiegészítve a templomra vonatkozó formulával, amelyet délelőtt átadtam. A szöveg megvizsgálása után kijelenttem a nunciának, hogy nincs semmi ellenvetésem és holnap kész vagyok a bibornokkal együtt való aláírásra.

A Státus kiküldötteivel Rómában létesített megállapodásokat is hátrányosan megváltoztatták.

Előző lapszámunk közölte, hogy a római egyezmény szövege nagyjában ugyanaz, mint amiben május 27-én Pop Valér Balázs Andrásal és Gyárfás Elemérrel megállapodott. A Pacelli bibornoknál május 28-án történt „utolsó megszerkesztés” e megállapodás alapján történt. Ez a megállapodás is, mint tegnap jeleztük, nem ment a Státus részéről való áldozatok nélkül, mert a Státusi alapokra nézve förlődött annak a kifejezése, hogy azok az erdélyi latin szertartású püspöki egyházmegyéhez tartoznak. Viszont ez a megállapodás a Státus „átalakulása” szavával a multa vonatkozólag elismerést tartalmaz. Másrészt e megállapodás az új elnevezésű „egyházmegyei ta-

Dolci nuncius munkába lép. Balázs András prelátnak sír

Pop Valért mindez — mint ezt fentebb mondtam — nem érdekelte. Ellenben a Vatikán a saját megnyugtatóra kívánta a státsi megbízottak hozzájárulását is. Tehát Dolci nuncius a Pop Valér elfogadott kijelentései után a státsi hozzájárulás megszerzéséhez is nyomban ott, a vatikáni román követség helyiségében hozzáfogott. Pop Valér könyve így írja le ezt a jelenetet:

— Ezután a nuncius kitartóan unszolóni kezdte Balázs és Gyárfás urakat, hogy kivegyék tőlük az egyezmény és alapszabályok végleges szövegében foglaltakhoz az ő hozzájárulásukat, ezt a Szentzsék használatára. Beavatkozás nélküli tanuja voltam e hosszas és drámai akaratösszeűtközésnek, amely se lényegében, se formájában minket nem érdekelt. A szelldesség szellemével adott rábeszélés lassan-lassan átment a tekintély hangúlyába, hogy aztán végződjék a művésziessen megjárt nyers rákényszerítéssel (brutalá constrângere). A diplomáciai mestersegnek ettől az orkánjától elfullasztva, Balázs úr visszavonult a szoba egy sarkába és sírt, mint egy gyermek. Udvariaságból néhány szót szólottam hozzá, mire így felelt: „Hogyne sírnék, mikor a Vatikán is úgy kezel bennünket, mint valami rabszolgákat, arra kényesítve, hogy magunk adjuk beleegyezésünket a lefejezésünkhöz” stb. Azonban minden hibával volt. Dolci nuncius éjfélutáni kicsikarta tőlük hozzájárulásukat.

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS.

Köszönetet mondok mindazoknak, akik felejtethetetlen jó férjem elhunytá alkalmából requiemet mondtak s részvételükkel felkerestek.

Özv. KESZTHELYI ZOLTÁNNE.

La Roche & Darvas

Tel. 800. R.-T. Tel. 800.
oradeai telepe Április-utca 29.

TERMELŐI ARAK:

PARKETTAK (tölgy és bükk).
ÉPÍTKEZÉSIANYAGOK (keményfa).
ASZTALOSARUK (keményfa).
SZÖLLŐKARÓK.
SEPRŐNYELEK (bükk és tölgy).
TŰZIFA.
Minden áru tökéletes száraz minőségben!

nács” Pop-féle körülírásából törölte a „tanácsadó” jelzöt, ami hatásköri megszorítást jelentett. Ugyanez a megállapodás a bucaresti latin szertartású érsek részére csak olyan felügyeleti jogot írt körül, amilyen az érsekeket általában szufragáneos püspökeik fölött megilleti. Ellenben a megállapodás teljesen törölte a Pop-féle tervnek azt az elgondolását, hogy a volt státsi javak fölött maga az érsek, illetve az ő elnöklése alatt a két ritus püspökeinek a tanácsa legyen a kezelő. A kezelést a megállapodás teljesen az erdélyi latin szertartású püspök jogában hagyja.

Amint mondtuk, nagyjában a végleges megszerkesztés is ugyanezt a megállapodást követte — az egyezmény szövegében. Azonban az egyezményhez csatolt alapszabályok már ismét megszorítják az új egyházmegyei tanács hatáskörét, azt csak a tanácsadásra korlátozzák. Pop Valér könyvének a fejtetései szerint e megszorítások lehetetlenné teszik, hogy az új egyházmegyei tanács a vagyoni ügyekben való tanácsadáson kívül egyházi igazgatási, iskolai, politikai vagy társadalmi kérdésekkel is foglalkozhassék. Ezt a változást a május 28-iki befejező megszerkesztés hozta. További változás volt az, hogy az érsek külön „apostoli jogot” kapott az erdélyi latin szertartású egyházmegyére nézve, mintegy a volt magyar királyok apostoli jogának a helyettesítésére.

Ezek az újítások foglaltattak benne abban a szövegben, amit május 29-én este Pop Valér a következő napi aláírásra elfogadott. Azonkivül még a piarista templom használatát is benne volt ebben az immár véglegessé minősített szövegben. Ez újítási többletekről a Státus kiküldöttei nem tudtak, abba ők még bele nem egyeztek.

telejstven így azt a megbízatását, amit fölebbvalótól kapott. Most már a Szentzsék is aláírhatta az egyezményt aggodalom nélkül, fedezve volt teljesen.

Az egyezmény aláírása. A pápa kiténteti, Pacelli bibornok ünnepli Pop Valért.

1932. május 30-án, hétfői napon déli egy órakor megtörtént a Státus átalakulásáról szóló egyezmény aláírása. Pacelli bibornok és Pop Valér igazságügyminiszter voltak az aláírók, és jelen voltak még az aláírásnál Dolci nuncius, Pizzardo és Ottaviani főpapok a Vatikán részéről, és Petrescu-Comnen és Broșu a vatikáni román követség részéről.

Este Petrescu-Comnen diszvacsorát adott Pop Valér tiszteletére. Az ünneppelten kívül jelen volt Pacelli kardinális, Orsini herceg, Pizzardo és Ottaviani érsek, de Fontenay francia követ, a lengyel, cseh és jugoszláv követek, s a római előkelő társaságnak még több tagja. Pacelli bibornok közölte, hogy a Pápa Öszentsége Pop Valért a „IX. Pius-rend” nagy szalagjával tüntette ki. A vacsora folyamán aztán, — ahogyan Pop Valér könyve írja — a bibornok pohárköszöntőben jelezte az egyezmény aláírását s egyúttal legfőbb dicséretként elismerte, hogy Pop Valér méltán elmondhatja magáról Cezár híres szavait: „Jöttem, láttam, győztem”.

Könyvében aztán Pop Valér elbeszéli, hogy május 31-én Öszentségénél volt köszönetmondó kihallgatáson, és két diszeskötésű könyvet adott át a Jorga-kormány ajándékaként. A pápa kiténtetben fogadta, egyházi és politikai kérdésekről beszélgetett, s aztán áldását adta Románia királyára, a királyi családra és az egész román népre. E kihallgatás után Pop Valér még Pacelli bibornoknál volt búcsúkihallgatáson.

Junius 1-én pedig olvasta a reggeli lapokban, hogy kormánya lemondott. Erre junius 2-ikán elutazott Rómából.

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Strada Regele Carol II. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P., negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem ösztünk meg és nem adunk vissza.
 Csekk választékos magánlevelekre válaszolunk.

LAPUNK legközelebbi száma, a hétfői hivatalos munkaszünet miatt kedden, a rendes időben jelenik meg.

OLVASÓINK kedvelt keresztretjvény rovata anyagtorlódás miatt mai számunkból kimaradt. Jövő héten kárpótoljuk olvasóinkat.

P. Bangha Béla elindult délamerikai missziósutjára. Budapestről jelentik: P. Bangha Béla jézustársasági házfőnök Nyisztor Zoltán pápai kamarás kíséretében elindult délamerikai missziósutjára, ahonnan agusztusban tér vissza.

Az ir katonák lelkigyakorlata. Irország hadseregében intézményesen behozták ebben az évben a lelkigyakorlatot. Nyolc napon keresztül minden délután két elmélkedést hallgattak a katonák. Az összes tisztek velük együtt vettek részt a lelkigyakorlaton. Irország, ime, tudja, hogy a hadseregnek legnagyobb erőssége a bátor lélek és a tiszta lelkiismeret.

Egymillió lei terménysegélyt kaptak a satmari inségesek. Saját tud. Jelentették, hogy a kormány egymillió lei értékű terményt utalt ki a satmarmegyei inségesek számára. úgy, hogy a kiutalt terményekből fizethessék a megyei utjavítások munkálatait. Most megérkezett a satmari állomásra ötszáz vagon termény. Így az utjavításokat a jövő héten megkezdik.

Háboruból visszamaradt gránáttal felrobbantotta a családját egy elmebeteg. Hannoverből jelentik: Egy Eul nevű elmebeteg ember háboruból visszamaradt gránáttal felrobbantotta a házat. A gránát Eul feleségét és leányát azonnal szétlépte. Egyik fia a kórházba szállítás közben meghalt. Eul ezután önként jelentkezett a rendőrségen.

A francia egyetemi hallgatók húsvéti szentáldozása. Franciaország 22 főiskolájának katolikus hallgatói Fehérvasárnapon járultak a közös szentáldozáshoz. A különböző egyetemi városokban összesen 16.337 főiskolás vette magához az Ur szent Testét. Megható volt a párizsi mérnöki főiskolának a közös szentáldozása, amelyen 21 híres tanár is résztvett. Franciaországban nagy a szabadkőművesség uralma és a vallástalanság, de ujabban a hitélet erős fejlődésnek indult.

MINDENFÉLE EGYHÁZI SZEREK ÉS TÁRGYAK,

u. m. rózsafüzérek, szenteltvíztartók (templomi és házi), örökmécsék minden nagyságban, ermek, különféle kereszték, szentképek, szobrok, harangok, 1-2-3-4 agu oltárcsengők, papi-övek, füstölők, áldozó-tányérok, sír-örökmécsék, kelyhek, patenák, ampolnák, áldozó kés és kanalak, ciboriumok, bírték, gallérok, csillárok, egyházi-ruhák, lobogók, stb., nagyban és kicsiben kaphatók Romániában, A. ANCA, egyházi-szerek kereskedésében. Cluj, Str. Regina Mária No. 43.
 Kérje a legujabb árjegyzékét!

Eltávolították a szabadság oszlop talapzatát egy székely városban. Sft. Gheorgheni (Sepsiszentgyörgyön) a város főterén állott az 1848-49-iki szabadságharcban elesett „Háromszékvármegyei hősök” emlékoszlopa. Ennek felső részét még az imperium átvételekor eltávolították. A megmaradt talapzatot a rajta levő oroszlanokkal, — amely 16 év óta háborítatlanul állt ott — a város lakosságának legnagyobb meglepetésére az elmúlt éjjel eltávolították. Nem hiszük, hogy ez kormányrendeletre történt volna, mert hiszen a kormány, különösen pedig annak elnöke, általában a megértést és az együttműködést hangsúlyozta, már pedig az ilyen „akciók” egyik célja sem szolgálják.

Kedvezményes áru Püspök-fürdő jegyek kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában.

A KATOLICIZMUS diadalmas erejének, mérhetetlen nagyságának és végelentlen szépségének **MEKKAPO TÜKRE** a **KATOLIKUS LEXIKON.**

Az új összetételű **FLOREAL NAPFÉNY PÜDER** kiváló tényvédő képességénél fogva az egyes számú **FLOREAL ARCKRÉMMEL** együtt használva, arcának üde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvja a nap káros behatásától.
 A 2-es számú **FLOREAL KRÉM** eltünteti szeplőjét, észrevétlenül új arcbört varázsol.
 A puder ára dobozonként 30.—, 50.—, 90.— lei. A krém ára tégelyenként 40.— lei.
 Kérje mindenütt! Ha nem kapná, írjon!
 Vezérképviselő: **Drogéria Centrala, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 11. Telefon 6-56.**

Pakocs Károly az aradi Minorita kulturházban. Aradról jelentik: A Minorita Kulturházban szerdán este kezdődtek meg a tavaszi lelkigyakorlatok, amelyeket minden esztendőben az Urilányok Mária Kongregációja rendez. A prédikációkat ezúttal **Pakocs Károly**, a neves költő-pap, a Katolikus Akadémia irodalmi osztályának elnöke intézi az egybegyűlt leánysereghez. A lelkigyakorlatok április 22-én impozáns templomi ünnepséggel zárulnak.

Bethlen Mária grófnő székely népművészeti kiállítása Aradon. Arad. Saját tud. Három esztendővel ezelőtt Bethlen Mária grófnő vállalkozott arra az óriási munkára, hogy a székely népművészet remekait összegyűjtse és azokat minden évben elvigye Budapestre a nemzetközi kiállításra. Ezeket a remek szötteket, varrottasokat, kerámiákat, faragványokat Romániában az erdélyi és bánáti városokban is bemutatja a grófnő és igyekszik számukra piacot teremteni. Bethlen Mária grófnő körútja során most Aradra érkezett, hogy itt is bemutassa a vándorkiállítást. Ez lesz a harmincnyedik kiállítás. Elmondotta Bethlen Mária grófnő, hogy évente tizenegy kiállítást tart, most Turdáról jön. Aradról a budapesti nemzetközi vásárra, onnan Kecskemétre, Szolnokra, majd végül a debreceni nemzetközi sporthétre viszi a vándorkiállítást.

Ezúton hozzuk tudomására igen tisztelt olvasóinknak, hogy olaszországi társasutazásunkat mai nappal véglegesen lezártuk. Több jelentkezőt az idő előre haladására való tekintettel nem fogadunk el.

A cujiri vasgyárnál megkezdődtek az átalakítási munkálatok. Deva. Saját tud. a cujiri vasgyárat a kormány átalakította hadiipari célokra s az átalakítási munkálatok már meg is kezdődtek s a tervek szerint a gyárat az ősz folyamán helyezik üzembe.

Érdekes angol bíról döntvény a cselédek templombajlásáról. Az angol legfőbb törvényszék épületes döntvényt hozott. Egy cselédet minden bér nélkül elbocsátott a gazdája, mert megkövetelte, hogy vasárnap a szentmisehallgatásra adjanak neki időt. A cseléd elfogadta ugyan az elbocsátást, de a felmondási időre járó bérért beperelte a lelkielőre nem sokat adó munkaadóját. Az ítélet megjárta minden bírói fórumot és végül a legfőbb angol bíróság kimondta, hogy nem lehet az azonnali elbocsátásnak oka, ha a cseléd vasárnap a templomba akar menni. Sajnos, hogy ilyen bírói végzésre egyáltalán szükség van! A munkaadónak nemcsak, hogy nem szabad akadályoznia alkalmazottját vallási kötelezettségének teljesítésében, hanem egyenesen meg kellene azt követelni. Hiszen a vallásos cseléd hűségesebb és iparkodóbb kell, hogy legyen, mint az, aki Istennel és lelkével mítsem törődik.

Marconi hatvanéves

Naponta ezer és ezer ember hallgatja a rádiót — de aligha gondol közülök valaki arra, hogy a XX. század e csodájának feltalálója, Marconi Guglielmo megérhette, hogy a világ minden táján értesülhetnek az emberek az eseményekről és élvezhetik a zenekultúra termékeit. Marconi e hó 25-én lesz 60 éves. 1874 április 25-én született Bologna mellett lévő Griffeneban. Már ifjú korában foglalkozott a drótnélküli távíratozás problémájával és 1897 május 14-én végezte első sikeres kísérletét a dróttalan távíróval. 1901-ben történt az első rádiótávíratozás az Atlanti óceán felett. 1909-ben megnyerte a fizikai Nobel-díjat. 1926-ban tőkéletesítette találmányát s a rövidhullámú rádió ma már mindenütt elterjedt. Jelenleg visszavonultan él olaszországi birtokán.

hogy a XX. század e csodájának feltalálója, Marconi Guglielmo megérhette, hogy a világ minden táján értesülhetnek az emberek az eseményekről és élvezhetik a zenekultúra termékeit. Marconi e hó 25-én lesz 60 éves. 1874 április 25-én született Bologna mellett lévő Griffeneban. Már ifjú korában foglalkozott a drótnélküli távíratozás problémájával és 1897 május 14-én végezte első sikeres kísérletét a dróttalan távíróval. 1901-ben történt az első rádiótávíratozás az Atlanti óceán felett. 1909-ben megnyerte a fizikai Nobel-díjat. 1926-ban tőkéletesítette találmányát s a rövidhullámú rádió ma már mindenütt elterjedt. Jelenleg visszavonultan él olaszországi birtokán.

Olcsóbb lesz a földgázhasználat a Székelyföld központjában. Saját tud. Ezek sora óta tart a huzavona a földgáz-társasággal, a földgáz-szerződés megkötése tárgyában. Volt idő, amikor az hitték, hogy az ügy befejeződött, de végül még mindig közbejött valami, ami meghiúsította a két fél közötti megegyezést. Ujabban Mota vezérigazgató megbízta Ciortea mediasi (medgyesi) földgáz-üzemigazgatót, hogy zárja le a tárgyalásokat a Tg.-Mures város vezetőségével és mielőbb kösse meg a szerződést. Ennek nyomán az üzemigazgató felkereste az időközi bizottság elnökét és elvben már meg is állapodtak a földgáz-szerződés megkötésére. Ciortea kész abbahagyni, hogy a targu-muresi földgázárak legyenek a legolcsóbbak az egész földgázterületen. A földgáz-fogyasztás díjazását most állítják össze és ezek után egy hónapon belül mindkét részről aláírják végre a földgáz-szerződést.

Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztést, élénkíti a vérkeringést és jó közérzetet teremt.

Hamis pénzgyártásért — egy év. Saját tud. A braşovi törvényszék Prázmári Sándor 5 éves mediasi (medgyesi) lakost hamispénz gyártásért egyévi fegyházra ítélte.

HEYMAN SZINKÖR Semminemű kedvezményes jegyek nem érvényesek!

GÁL FRANCIS legszebb filmje: **„CSIBI”**

Szenzációs a vasárnapi és hétfői matiné-műsorunk! Elővételi pénztár!

Döntő küzdelem a Vatikánvárosban az erdélyi magyar katolikusok önkormányzata körül

**A szelld rábeszéléstől a nyers rákényszerítésig. —
Árny és fény játéka a megegyezés végső napjaiban**

— További részletek Pop Valér volt igazságügyminiszter könyvéből* —

Legutóbbi közléseink odáig haladtak, hogy megismerhettük, mennyire kényes kérdéssé éleződött ki az erdélyi egyetem épülete melletti piarista templom ügye. Ez a piarista templom jezsuita alapítás; magyar katolikusok kegyes alapítványainak és adakozó készségének az igénybevételével történt a fölépítése. Kétségtelen, hogy az erdélyi latin szertartású katolikus püspöki egyházmegye tulajdona, s mint ilyen volt az erdélyi római katolikus Státusnak és az ő megbízásából a piarista atyáknak a kezelése alatt.

Mint ahogy azt a Pop Valér könyve szerinti korábbi közlésekből tudhatjuk, a görög katolikus püspöki kar magával a kormánnyal közölte, hogy a Státus javaiból való részesedés gondolatát elhárítja magától. Pop Valér mégis jónak látta a cluj-gherlai görög katolikus püspökség javára a piarista templom használatát igényelni. Előbb a teljes átadást kívánta, hogy — mint maga mondja — legyen miből engednie. Aztán a megosztott használatra tett javaslatot.

Ez a kiváncsosság a Státusról szóló új egyezmény végső szövegét is megakasztotta. Pacelli bíbornok hajlandó volt a használat megosztásának az ügyét pártolni. Azonban a Státus képviselőinek erős előterjesztései folytán jónak látta, hogy az ügyet az egyezményből kikapcsolják és megoldását későbbi időre halasztják. Még egy utolsó próbaképpen mégis megbizta Dolci nunciust, hogy „Balázs és Gyárfás urak csökönységét leszerelje”. De az egyezmény végleges aláírását ennek a leszerelő próbálkozásnak az eredményétől függővé nem tették. Annak a napját Pop miniszterrel együtt május 30-ikára kitűzték, s az egyezményt az egyébként meglevő szöveggel már a május 28-iki tárgyaláson befejezték minősítették.

A Státus kiküldöttjei személyes felelősségének lekötése, hogy ellenállás ne legyen.

A puhitással megbízott Dolci nunciust május 29-ikén délelőtt Balázs prelátnak és Gyárfás szenátor kíséretében megjelent Pop Valér miniszternél, hogy a piarista templom használatára felől a megbeszélést folytassák. A Státus megbízottai ellene állottak annak a Pop-féle formulának, hogy a templom tulajdonjogának az igazolására három hónapos haláridőt szabjanak, s addig is a görög katolikusoknak vasárnaponként és ünnepnaponként bizonyos órákban a templom használatára joguk legyen.

A hosszúra nyúló vitát Pop miniszter úgy látta elintézhetőnek, hogy — mint könyve mondja — egy más formulát szerkesszen, „amely látszatra szelidebb, de lényegében a mi álláspontunkra kedvezőbb”. Az új formula kihagyja a templom tulajdonjogi igazolást, ellenben örökössé teszi a templom vasárnap- és ünnepnap- párosítás használatára a görög katolikusok jogát.

Együttal a Pop-féle formula átutalja a templom tulajdonjogát a Státus által kezelt alapokra, amelyek az egyezmény egyéb szövege szerint amúgy is az alapító levelek szerint vizsgálándók, minden határidő nélkül.

Hogy akkor mingyárt beleegyeztek-e ebbe a Státus emberéi, azt nem mondja a Pop Valér könyve. Ellenben mondja a következőket:

— „A nunciust bizalmasan közölte velem, hogy a Szentzsék Balázs és Gyárfás kiküldötteknek a személyes felelősségét lekötni akarja, s így kívánja elejét venni minden ellenállás vagy lázadó tevékenységnek. Eppen azért a Vatikán elhatározta, hogy tőlük (a Státus kiküldöttjeitől) kizsírta írásbeli hozzájárulásukat mindahhoz, amit az egyezmény és az alapszabályok tartalmaznak. Ez a dolog kizárólag a Vatikánra tartozott, s így nem volt semmi ellenvetni valóm, érdeke

lévén Romániának, hogy az egyezmény aláírásával egyidejűleg a telkek lecsillapodjanak és a küzdelmek megszűnjenek”.

Pop Valér ilyen bizalmas tudomások birtokában készítette el a templom használatára vonatkozó új formuláját és a státusi kiküldöttekkel való vita végén átadta a nunciustnak. Ez május 29-én délelőtt történt. Még ugyanaznap este 9 órakor a nunciust, továbbá Gyárfás és Balázs ismét megjelentek Pop Valérnél, mikor Petrescu-Comnen követ is jelen volt.

— A nunciust — mondja tovább a könyv — átadta nekem az államtitkárság által átirított szöveget úgy, ahogyan május 28-án utolsó megszerkesztésben a bíbornoknál lerögzítettük, kiegészítve a templomra vonatkozó formulával, amelyet délelőtt átadtam. A szöveg megvizsgálása után kijelenttem a nunciustnak, hogy nincs semmi ellenvetésem és holnap kész vagyok a bíbornokkal együtt való aláírásra.

A Státus kiküldöttjeivel Rómában létesített megállapodásokat is hátrányosan megváltoztatták.

Előző lapszámunk közölte, hogy a római egyezmény szövege nagyjában ugyanaz, mint amiben május 27-én Pop Valér Balázs András és Gyárfás Elemérrel megállapodott. A Pacelli bíbornoknál május 28-án történt „utolsó megszerkesztés” e megállapodás alapján történt. Ez a megállapodás is, mint tegnap jeleztük, nem ment a Státus részéről való áldozatok nélkül, mert a Státusi alapokra nézve förlődött annak a kifejezése, hogy azok az erdélyi latin szertartású püspöki egyházmegyéhez tartoznak. Viszont ez a megállapodás a Státus „átalakulása” szavával a multa vonatkozólag elismerést tartalmaz. Másrészt e megállapodás az új elnevezésű „egyházmegyei ta-

Dolci nunciust munkába lép. Balázs András prelátnak sír

Pop Valér mindez — mint ezt fentebb mondtam — nem érdekelte. Ellenben a Vatikán a saját megnyugtatására kívánta a státusi megbízottak hozzájárulását is. Tehát Dolci nunciust a Pop Valér elfogadó kijelentései után a státusi hozzájárulás megszerzéséhez is nyomban ott, a vatikáni román követéssel helyiségekben hozzákezdett. Pop Valér könyve így írja le ezt a jelenetet:

— Ezután a nunciust kitarthatóan unszolóval kezdte Balázs és Gyárfás urakat, hogy kivegye tőlük az egyezmény és alapszabályok végleges szövegében foglaltakhoz az ő hozzájárulásukat, ezt a Szentzsék használatára. Beavatkozás nélküli tanuja voltam e hosszas és drámai akaratösszeütközésnek, amely se lényegében, se formájában minket nem érdekelt. A szelidség szellemével adott rábeszélés lassan-lassan átment a tekintély hangszólására, hogy aztán végződjék a művészi megjárt nyers rákényszerítéssel (brutal constrângere). A diplomáciai mesteriségnek ettől az orkánjától elfullasztva, Balázs úr visszavonult a szoba egy sarkába és sír, mint egy gyermek. Udvariasságból néhány szót szólottam hozzá, mire így felelt: „Hogyan sűrnek, mikor a Vatikán is úgy kezel bennünket, mint valami rabszolgákat, arra kényszerítve, hogy magunk adjuk beleegyezésünket a lefejezésünkhöz” stb. Azonban minden hiábavaló volt. Dolci nunciust éjtelenül kicsikarta tőlük hozzájárulásukat,

KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS.

Köszönetet mondok mindazoknak, akik felejtethetetlen jó férjem elhunyt alkalmából requiemet mondtak s részvétükkel felkerestek.

Özv. KESZTHELYI ZOLTÁNÉ.

La Roche & Darvas

Tel. 800. R.-T. Tel. 800.
oradeai telepe Aprilis-utca 29.

TERMELŐI ARAK:

PARKETTAK (tölgy és bükk).
ÉPÍTKEZESIANYAGOK (keményfa).
ASZTALOSARUK (keményfa).
SZŐLLŐKAROK.
SEPRŐNYELEK (bükk és tölgy).
TŰZIFA.
Minden áru tökéletes száraz minőségben!

nács” Pop-féle körülírásából törölte a „tanácsadó” jelzést, ami hatásköri megszorítást jelentett. Ugyanez a megállapodás a bucuresti latin szertartású érsek részére csak olyan felügyeleti jogot irt körül, amilyen az érseket általában szuffragáneos püspökek fölött megilleti. Ellenben a megállapodás teljesen törölte a Pop-féle tervnek azt az elgondolását, hogy a volt státusi javak fölött maga az érsek, illetve az ő elnöklése alatt a két ritus püspökeinek a tanácsa legyen a kezelő. A kezelést a megállapodás teljesen az erdélyi latin szertartású püspök jogában hagyja.

Amint mondtuk, nagyjában a végleges megszerkesztés is ugyanezt a megállapodást követte — az egyezmény szövegében. Azonban az egyezményhez csatolt alapszabályok már ismét megszorítják az új egyházmegyei tanács hatáskörét, azt csak a tanácsadásra korlátozzák. Pop Valér könyvének a fejtései szerint e megszorítások lehetetlennek teszik, hogy az új egyházmegyei tanács a vagyoni ügyekben való tanácsadással kívül egyházi igazgatási, iskolai, politikai vagy társadalmi kérdésekkel is foglalkozhassék. Ezt a változást a május 28-iki befejező megszerkesztés hozta. További változás volt az, hogy az érsek külön „apostoli jogot” kapott az erdélyi latin szertartású egyházmegyére nézve, mintegy a volt magyar királyok apostoli jogának a helyettesítésére.

Ezek az újítások foglaltattak benne abban a szövegben, amit május 29-én este Pop Valér a következő napi aláírásra elfogadott. Azonkivül még a piarista templom használatára is benne volt ebben az immár véglegessé minősített szövegben. Ez újítási többletekről a Státus kiküldöttjei nem tudtak, abba ők még bele nem egyeztek.

telejtsítvén így azt a megbízatását, amit fölebbvalótól kapott. Most már a Szentzsék is alárhatta az egyezményt aggodalom nélkül, fedezve volt teljesen.

Az egyezmény aláírása. A pápa kitünteti, Pacelli bíbornok ünnepli Pop Valért.

1932. május 30-án, hétfői napon déli egy órakor megtörtént a Státus átalakulásáról szóló egyezmény aláírása. Pacelli bíbornok és Pop Valér igazságügyminiszter voltak az aláírók, és jelen voltak még az aláírásnál Dolci nunciust, Pizzardo és Ottaviani főpápok a Vatikán részéről, és Petrescu-Comnen és Broșu a vatikáni román követség részéről.

Este Petrescu-Comnen diszvacsorát adott Pop Valér tiszteletére. Az ünnepellen kívül jelen volt Pacelli kardinális, Orsini herceg, Pizzardo és Ottaviani érsekek, de Fontenay francia követ, a lengyel, cseh és jugoszláv követek, s a római előkelő társaságnak még több tagja. Pacelli bíbornok közölte, hogy a Pápa Öszentsége Pop Valért a „IX. Plus-rend” nagy szalagjával tüntette ki. A vacsora folyamán aztán, — ahogyan Pop Valér könyve írja — a bíbornok pohárköszöntőben jelezte az egyezmény aláírását s egyúttal legfőbb dicséretként elismerte, hogy Pop Valér méltán elmondhatja magáról Cezár híres szavait: „Jöttem, láttam, győztem”.

Könyvében aztán Pop Valér elbeszéli, hogy május 31-én Öszentségénél volt köszönetmondó kihallgatáson, és két diszkesztésű könyvet adott át a Jorga-kormány ajándékaként. A pápa kitüntetően fogadta, egyházi és politikai kérdésekről beszélgetett, s aztán áldását adta Románia királyára, a királyi családra és az egész román népre. E kihallgatás után Pop Valér még Pacelli bíbornoknál volt búcsúkihallgatáson.

Junius 1-én pedig olvasta a reggeli lapokban, hogy kormánya lemondott. Erre junius 2-ikán elutazott Rómából.

* Megelőző közlések az Erdélyi Lapok április 18., 19., 20. és 21-iki, 665., 666., 667., 668. számában.

A
Központ
Oradea, S
FŐZETESI AR
neg
Magyarország: E
Egyes szám ára
Postatakarékpenz

Felelősszer
Cluj szer
Cluj,
Kéziratokat
Cseks választ

LAPUNK I
talos munkas
ben jelenik m

OLVASÓIN
anyagtorlódás
Jövő héten ká

P. Bang
misszióutjá
Bangha Béla
Zoltán pápai
amerikai miss
ter vissza.

Az ir kato
eregében inté
ben a lelkiya
minden delutá
tonak. Az öss
részt a lelki
hogy a hadse
tor telek és a

Egymill
a satmari ir
tük, hogy a k
ményt utalt k
mára, úgy, ho
hessék a meg
megérkezett a
gon termény.
megkezdik.

Háboruk
felrobbantot
Hannoverből
ember háboru
robbantotta a
leányát azonn
szállítás közb
jelentkezett a

A francia
áldozása. Fra
likus hallgató
zós szentáldoz
rosokban öszs
az Ur szent T
noki főiskolán
21 híres taná
nagy a szabac
lanság, de uj
indult.

MINDE
u. m. rózsá
lomi és ház
ban, érmeke
szobrok, har
gők, papi-öv
sír-örökmécs
nak, áldozó
rátok, galléro
rok, stb.,
Romániában
kedésében, t
Kérj

Eltávolító
egy székely
szentgyörgyör
49-iki szabad
megyei hősök
még az impé
megmaradt t
kal. — amely
a város lakos
az elmult éjje
ez kormányre
a kormány,
landóan a m
roztatja, már
sem szolgálja

Kedvezme
haték az Erd
A KAT
lének, mér
lelen széps
KATOLIKU

HIREK

Központi szerkesztőség és kiadóhivatal
Oradea, Strada Regele Carol M. 5.
 ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belöldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 240, egy hónap 70 lei.
 Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 26 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
 Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
 Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
 Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 802.

Kéziratokat nem ösztünk meg és nem adunk vissza.
 Csak a választásbélyeges magánlevelekre válaszolunk.

LAPUNK legközelebbi száma, a hétfői hivatalos munkaszünet miatt kedden, a rendes időben jelenik meg.

OLVASÓINK kedvelt keresztretjvány rovata anyagtorlódás miatt mai számunkból kimaradt. Jövő héten kárpótoljuk olvasóinkat.

P. Bangha Béla elindult délamerikai missziósutjára. Budapestről jelentik: P. Bangha Béla jézustársasági házfőnök Nyisztor Zoltán pápai kamarás kíséretében elindult délamerikai missziósutjára, ahonnan agusztusban tér vissza.

Az ir katonák lelkigyakorlata. Irország hadseregében intézményesen behozták ebben az évben a lelkigyakorlatot. Nyolc napon keresztül minden délután két elmélkedést hallgattak a katonák. Az összes tisztek velük együtt vettek részt a lelkigyakorlaton. Irország, ime, tudja, hogy a hadseregnek legnagyobb erőssége a bátor lélek és a tiszta lelkiismeret.

Egymillió lei terménysegélyt kaptak a sátmari inségesek. Saját tud. Jelentették, hogy a kormány egymillió lei értékű terményt utalt ki a sátmarmegyei inségesek számára, úgy, hogy a kiutalt terményekből fizethessék a megyei utjavítások munkálatait. Most megérkezett a sátmari állomásra ötszáz vagon termény. Így az utjavításokat a jövő héten megkezdik.

Háboruból visszamaradt gránáttal felrobbantotta a családját egy elmebeteg. Hannoverből jelentik: Egy Eul nevű elmebeteg ember háboruból visszamaradt gránáttal felrobbantotta a házáat. A gránát Eul feleségét és leányát azonnal széttepte. Egyik fia a kórházba szállítás közben meghalt. Eul ezután önként jelentkezett a rendőrségen.

A francia egyetemi hallgatók húsvéti szentáldozása. Franciaország 22 főiskolájának katolikus hallgatói Fehérvasárnapon járultak a közös szentáldozáshoz. A különböző egyetemi városokban összesen 16.337 főiskolász vette magához az Ur szent Testét. Megható volt a párizsi mérnöki főiskolának a közös szentáldozása, amelyen 21 híres tanár is résztvett. Franciaországban nagy a szabadkőművesség uralma és a vallástalanság, de ujabban a hitélet erős fejlődésnek indult.

MINDENFÉLE EGYHÁZI SZEREK ÉS TÁRGYAK,
 u. m. rózsafüzérek, szenteltvíztartók (templomi és házi), órkemcsék minden nagyságban, ermek, különféle keresztetek, szentképek, szobrok, harangok, 1—2—3—4 águ oltárcsengek, papi-övek, füstölők, áldozó-tányérok, sir-örökmécsék, kelyhek, patenák, ampolnák, áldozó kés és kanalak, ciboriumok, bíróterek, gallérok, csillárok egyházi-ruhák, lobogók, stb., nagyban és kicsiben kaphatók Romániában, A. ANCA, egyházi-szerek kereskedésében, Cluj, Str. Regina Mária No. 43.
 Kérje a legújabb árjegyzékét!

Eltávolították a szabadság oszlop talapatát egy székely városban. Sft. Gheorgheni (Sepsiszentgyörgyön) a város főterén állott az 1848—49-iki szabadságharcban elesett „Háromszékvarmegyei hősök” emlékoszlopa. Ennek felső részét még az impérium átvételekor eltávolították. A megmaradt talapatot a rajta levő oroszlanokkal — amely 16 év óta háborítatlanul állt ott — a város lakosságának legnagyobb meglepetésére az elmúlt éjjel eltávolították. Nem hisszük, hogy ez kormányrendeletre történt volna, mert hiszen a kormány, különösen pedig annak elnöke, állandóan a megértést és az együttműködést hangsúlyozta, már pedig az ilyen „akciók” egyik célját sem szolgálják.

Kedvezményes árú Püspök-fürdő jegyek kaphatók az Erdélyi Lapok kiadóhivatalában.

A KATOLICIZMUS diadalmas eredmények, mérhetetlen nagyságának és végelent szépségének M. KAPO TÜKRE a KATOLIKUS LEXIKON.

Az új összetételű **FLOREAL NAPFÉNY PÜDER** kiváló tényvédő képességével az egyes számú **FLOREAL ARCKRÉMMEL** együtt használva, arcának üde, fiatalos külsőt kölcsönöz és megóvja a nap káros behatásától.
 A 2-es számú **FLOREAL KRÉM** eltünteteti szeplőjét, észrevétlenül új arcbőrt varázsol.
 A puder ára dobozonként 30.—, 50.—, 90.— lei. A krém ára tégelyenként 40.— lei.
 Kérje mindenütt! Ha nem kapná, írjon!
 Vezérképviselő: **Drogéria Centrala, Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 11. Teleion 6—56.**

Pakocs Károly az aradi Minorita kultúrházban. Aradról jelentik: A Minorita Kultúrházban szerdán este kezdődtek meg a tavaszi lelkigyakorlatok, amelyeket minden esztendőben az Urilányok Mária Kongregációja rendez. A prédikációkat ezuttal **Pakocs Károly**, a neves költő-pap, a Katolikus Akadémia irodalmi osztályának elnöke intézi az egybegyűlt leányseregehez. A lelkigyakorlatok április 22-én imponzás templomi ünnepséggel zárulnak.

Bethlen Mária grófnő székely népművészeti kiállítása Aradon. Arad. Saját tud. Három esztendővel ezelőtt Bethlen Mária grófnő vállalkozott arra az óriási munkára, hogy a székely népművészet remekét összegyűjtse és azokat minden évben elvigye Budapestre a nemzetközi kiállításra. Ezeket a remek szötteket, varrottasokat, kerámiákat, faragványokat Romániában az erdélyi és bánáti városokban is bemutatja a grófnő és igyekszik számukra piacot teremteni. Bethlen Mária grófnő körútja során most Aradra érkezett, hogy itt is bemutassa a vándorkiállítást. Ez lesz a harmincnyedik kiállítás. Elmondotta Bethlen Mária grófnő, hogy évente tizenegy kiállítást tart, most Turdáról jön. Aradról a budapesti nemzetközi vásárra, onnan Kecskemétre, Szolnokra, majd végül a debreceni nemzetközi sporthétre viszi a vándorkiállítást.

Ezuttan hozzuk tudomására igen tisztelt olvasóinknak, hogy olaszországi társasutazásunkat mai nappal véglegesen lezártuk. Több jelentkezőt az idő előre haladottságára való tekintettel nem fogadunk el.

A cujiri vasgyárnál megkezdődtek az átalakítási munkálatok. Deva. Saját tud. a cujiri vasgyárat a kormány átalakítja hadiipari célokra s az átalakítási munkálatok már meg is kezdődtek s a tervek szerint a gyárat az ősz folyamán helyezik üzembe.

Érdekes angol bírói döntvény a cselédek templombajlásáról. Az angol legfőbb törvényszék épületes döntvény hozott. Egy cselédet minden bér nélkül elbocsátott a gazdája, mert megkövetelte, hogy vasárnap a szentmisehallgatásra adjanak neki időt. A cseléd elfogadta ugyan az elbocsátást, de a felmondási időre járó bérrel beperelte a lelkiéletre nem sokat adó munkaadóját. Az ítélet megjár mind a bírói fórumot és végül a legfőbb angol bíróság kimondta, hogy nem lehet az azonnali elbocsátásnak oka, ha a cseléd vasárnap a templomba akar menni. Sajnos, hogy ilyen bírói végzésre egyáltalán szükség van! A munkaadónak nemcsak, hogy nem szabad akadályoznia alkalmazottját vallási kötelezettségének teljesítésében, hanem egyenesen meg kellene azt követelni. Hiszen a vallásos cseléd hűségesebb és iparkodóbb kell, hogy legyen, mint az, aki Istennel és lelkével mitsem törődik.

Marconi hatvanéves

Naponta ezer és ezer ember hangja a rádiót — de aligha gondol közülök valaki arra, hogy a XX. század e csodájának feltalálója, Marconi Guglielmo megérhette, hogy a világ minden táján értesülhetnek az emberek az eseményekről és élvezhetik a zenekultúra termékeit. Marconi e hó 25-én lesz 60 éves. 1874 április 25-én született Bologna mellett lévő Griffoneban. Már ifjú korában foglalkozott a drótnélküli táviratozás problémájával és 1897 május 14-én végezte első sikeres kísérletét a dróttalan táviróval. 1901-ben történt az első rádiótáviratozás az Atlanti óceán felett. 1909-ben megnyerte a fizikai Nobel-díjat. 1926-ban tökéletesítette találmányát s a rövidhullámú rádió ma már mindenütt elterjedt. Jelenleg visszavonultan él olaszországi birtokán.

hogy a XX. század e csodájának feltalálója, Marconi Guglielmo megérhette, hogy a világ minden táján értesülhetnek az emberek az eseményekről és élvezhetik a zenekultúra termékeit. Marconi e hó 25-én lesz 60 éves. 1874 április 25-én született Bologna mellett lévő Griffoneban. Már ifjú korában foglalkozott a drótnélküli táviratozás problémájával és 1897 május 14-én végezte első sikeres kísérletét a dróttalan táviróval. 1901-ben történt az első rádiótáviratozás az Atlanti óceán felett. 1909-ben megnyerte a fizikai Nobel-díjat. 1926-ban tökéletesítette találmányát s a rövidhullámú rádió ma már mindenütt elterjedt. Jelenleg visszavonultan él olaszországi birtokán.

Olcsóbb lesz a földgázhasználat a Székelyföld központjában. Saját tud. Evek sora óta tart a huzavona a földgáz-társasággal, a földgáz-szerződés megkötése tárgyában. Volt idő, amikor az hitték, hogy az ügy befejeződött, de végül még mindig közbejött valami, ami meghusított a két fél közötti megegyezést. Ujabban Mota vezérigazgató megbízta Ciortea mediasi (medgyesi) földgáz-üzemigazgatót, hogy zárja le a tárgyalásokat a Tg.-Mures város vezetőségével és mielőbb kösse meg a szerződést. Ennek nyomára az üzemigazgató felkereste az időközi bizottság elnökét és elvben már meg is állapodtak a földgáz-szerződés megkötésére. Ciortea kész abból belemenni, hogy a targu-muresi földgázárak legyenek a legolcsóbbak az egész földgázterületen. A földgáz-fogyasztás díjazását most állítják össze és ezek után egy hónapon belül mindkét részről aláírják végre a földgáz-szerződést.

*** Akinek gyakran fáj a gyomra, bélműködése renyhe, mája duzzadt, emésztése gyengült, nyelve fehéressárga, étvágya megcsappant, annak a természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar szabályozza a székletét, rendbehozza az emésztést, élénkíti a vérkeringést és jó közérzetet teremt.**

Hamis pénzgyártásért — egy év. Saját tud. A braşovi törvényszék Prázmári Sándor 54 éves mediasi (medgyesi) lakost hamis pénz gyártásért egyévi fegyházra ítélte.

HEYMAN SZINKÖR Semminemű kedvezményes jegyek nem érvényesek!

GÁL FRANCIS legszebb filmje: **„CSIBI”**

Szenzációs a vasárnapi és hétfői matiné-műsorunk! Elővételi pénztár!

Püspök-fürdő megnyílt

42 C° Rádiumos, természetes hévíz, mindenféle reumatikus bántalmak ellen

Szenzációs kedvezmény a tisztelt kirándulóközönség részére.

10 drb I. o. fürdőjegy megváltásánál díjtalan orvosi vizsgálat.

Penzió háromszori étkezés, fürdő, szoba előévadban 80 leitől.

Autóbusz indul reggel 9, délután 2 órakor.
Prospektussal szolgál a Fürdőigazgatóság.

Két katona az utcán. A harmadik is ott volt, de az nem számított katonának. Hanyatt feküdt egy hordágyon és a másik kettő vitte. A pénzügyigazgatóság előtt találkoztam velük. Beteg lehetett, baléset, vagy büntény áldozata, vagy talán öngyilkos akart lenni. A nyugdíjukra váró és egyéb ügyes-bajos emberek részvétel nézték a halálsápadt arcot. Találgatták ezt is, azt is. A harmadik katona néha felnyitotta a szemét és valami furcsa, távoli mosoly vibrált olyankor az ajka körül. A hordágy mellett rózsaszínruhás, könnyesszemű fiatal nő haladt. A mosoly neki szólt. Vigasztalás, bocsánatkérés, búcsúzás. Pillanatra megállt az utca vérgeringésé. A két katona nyomában talán a Halál öfelsége lépeget. Mindenki érzi. Egy féllábú koldus ül a sarkon. Kalapját minden járókelő előtt lekupja és néhány könyörgő szót mormol. Aztán visszateszi a kalapját a fejére. A katonák eléje érnek. A két katona rámered a hordágyra, lekupja a kalapját, de nem nyújtja ki maga elé. Marokra fogja és a háta mögé dugja. Igy tiszteleg a Halálnak. Mäskülönbön kenyérkeresetnek vennék. A harmadik katonát tovább viszik, a féllábú koldus felnéz a templomtoronyra, aztán az égre. Mosolyog. Orgona-állattal karikázik a szél. Az utca forgalma tovább zajlik, a koldus elfelejt koldulni. A felhőket nézi és látszik, hogy boldog. Olyan alamszót kapott a hordágyon fekvő összeszortott ajkú katonától, ami mérhetetlenül gazdaggá tette: az élet és egészség öntudatát. (cs. e.)

* Olvasóink b. figyelmét e helyen is felhívjuk, az országos ismert Heinrich Franck Söhne S. A. R. Bucureşti—Braşov cég hirdetésére.

Sziriában telepítik le a Németország-ból kivándorolt zsidókat. Párizsból jelentik: Hir szerint a francia kormány behatóan foglalkozik azzal a tervvel, hogy a Németország-ból kivándorolt zsidók nagyrészt a francia kormányzás alatt álló Sziriában telepítik le. A cionista társaság már meg is kezdte a tárgyalásokat a sziriai nagybirtokosokkal a telepítés céljaira szükséges birtokok megvásárlása ügyében.

Megbüntették a nagyapát, az unoka pedig csak „vonatot” játszik. Timişoara. Saját tud. Egy napsugaras őszi napon Voitegen az alig két éves Hódi Imre eltipteget hazulról a mezőre, majd a vasuti vágányra és végülis elfáradva, a sínek közt elnyomta az álm. Közben megérkezett a resitai gyorsvonat. A mozdonyvezető későn vette észre az alvó kisgyermeket, mégis teljes erővel fékezett. Azonban a vonat csak akkor állt meg, amikor már az utolsó vagon is áthaladt a gyermek. Miként a mostani törvényszéki tárgyaláson hangsúlyozták, százhusz kerék és száznyolcvanhat tonna súly dühöngött el a kis Hódi Imre felett, akinek azonban csodálatosképpen alig történt baja. Sőt nem is történt volna semmi baja sem, ha közben fel nem ébred. Így az utolsó vagon utolsó tengelye fejbekölintotta... A kisfiut még azzal a vonattal behozták a városba, a gyermekórába került s csakhamar egészségesen hagyhatta el azt. Szülei hazavitték, amint az édesapja a tárgyaláson előadta, a gyerek azóta egyebet se játszik, csak vonatot, egyre vonatot... Azonban: törvényszéki tárgyalás mégis lett a dologból. Az ügyesség hivatalból eljárást indított a gyermek nagyapja, Almási József ellen, aki arra az időre, hogy a gyermek szülei munkában voltak, vállalta, hogy felügyel a kis Imrere. Közben azonban nem ügyelt fel rá, illetőleg, mint előadja, csak husért ment a mérsárszékbe. A törvényszék most gondatlanság címen tizenöt napos elzárásra és ezer lei pénzbírságra ítélte a nagyapát. Az ítéletet azonban három évre felfüggesztette. Az annyit jelent, hogy elengedik a büntetést, ha hasonló eset három éven belül nem fordul elő.

Közrendőrré neveztek ki egy tartalékos hadnagyot. Braşov. Saját tud. A prefektura tegnap értesítette a rendőrséget, hogy Dobrescu Vasile érettségizett fiatalembert, aki a katonaságnál tartalékos hadnagy rangot ért el, kinevezték közrendőrnek. Napjainkra mindenképpen jellemző ez a kinevezés.

Sárvári tejgazdasági szakiskolát végzett vajmester, nagyobb tejfeldolgozó üzem vezetését vállalná. Megkereséseket „Vajmester” jellegére a kiadóhivatalhoz kér továbbítás végett.

Megjelent a „Hírnök” legújabb száma. Katolikus szellemi életünk erős oszlopa ez a kitűnően szerkesztett szépirodalmi lap, amelynek legutolsó száma most hagyta el a sajtót. Tartalmából megemlíthetjük a következő kiemelkedő cikkeket: P. Bálint Szalvator: A szentév hullámhegyei, Szalóci Pelbárt: Hangulat (vers), Dr Hirschler József: Dante: II Purgatorió (képpel), Gárléanu Emil: Arlejtés (fordította: Jaklovsky Dénes), Szalóci Pelbárt: Vonaton (vers), Giovanni Papini: Benrubi eszméi (fordította: Nyisztor Zoltán), Nyáry László: És legyen meg a Te szent akaratom... Roska Márton: Hitt-e az ősember a lélek halhatatlanságában (képekkel), B. F.: Katolicizmus és hitlerizmus, Smiaky József: Porladozó szív mellett, Hajdu Béla: Anyácskám (vers). Az éhhalál adatai Oroszországban (misziós jelentés), Szeffedin Sefket Bej: Versek, P. Jánosy Béla: Csókol a király (történelmi vigjáték), Öt perc vizit a redakcióban, Színház, Könyvszemle, Krónika, Keresztretjévény-rovat stb. Ezenkívül sok művészi kép és fényképfelvétel élénkíti a Hírnök legújabb számát. Megrendelhet: Cluj, Ferencendi zárdá. Előfizetési ára egész évre 160 lei. Megjelenik minden hónapban.

NYILTTÉR*

Barátainkhoz!

Romániai fiókunktól beérkezett jelentések alapján örömmel állapítjuk meg, hogy kölniviz-kreációink, — különösen Russe-illatunk — teljesen meghódították Románia igényteljes publikumát s ezzel bebizonyult, hogy cégünk tényleg hézagpótló szerepet tölt be Romániában is.

Szíves pártfogásukért ezuton mondunk köszönetet s abban a reményben, hogy nb. támogatásukkal a jövőben is szívesek lesznek bennünket kitüntetni, a régi barátsággal üdvözlöi Önöket:

**MOLNÁR & MOSER
BUDAPEST.**

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Udit, szépít, fiatalít a

MÁRIA SZEPLŐKRÉM

Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban.

* **Étvágytalanságnál és gyomorhurutnál,** gasztrikus láznál, bélrekedésnél, emésztési renyhességnél, anyagcsere zavarnál, csalánkiütésnél és bőrvizketésnél a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendbehozza a gyomor és a belek működését s megszabadítja a testet a felgyülemlett rotható anyagoktól. Az orvostudomány számos uttörője megállapította, hogy a Ferenc József víz abszolút megbízható hashajtó s ezért az emésztőszervek megbetegedéseinek kezelésénél állandóan alkalmazható.

Ausztriában kisebb zavargások voltak Hitler születésnapján. Bécsből jelentik: Pénteken volt Hitler 45-ik születésnapja. Ez alkalomból Ausztriában kisebb-nagyobb horogkeresztes tüntetések voltak. Innsbruckban papírmozsarak robbantak. Linzben néhány diák Hitler életét röpiratokat és papírhorogkereszteket szórt szét. Miután a rengeteg röpirat és papírhorogkereszt nagy szemetet képezett az utcán, a rendőrség összefogott mintegy száz ismert nemzeti szociálistát és velük takarította el azokat.

* **Néhány szó a reumásoláshoz.** Ön talán már megkísérelt minden lehetőt anélkül, hogy kínzó fájdalmaitól megszabadult volna. De Önnek nincs oka a kétségbeesésre. Tegyen még ma egy kísérletet az azonnal ható, fájdalomcsillapító Tegal-tablettákkal. Tegal oldja a hűgysavart, az emberi test ezen magatermelt pusztító mérget. Nem kevesebb mint 6000 orvos rendkívül elismerően nyilatkozott a Tegal jó hatásáról.

Váltóhamisításért letartóztatták egy család három tagját. Saját tud. Driscu vizsgálobíró egy 170 ezer leies váltóhamisítás ügyében elrendelte Geisl Jakab és Margit, valamint Geisl vejeének letartóztatását, akik mindhárom marosludasi lakosok. A váltóhamisítást mindhárom beismerték. A rossz gazdasági viszonyokkal védekeznek.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

CLUJ.

Vasárnap délelőtt 11 órakor matiné, 10 és 17 leies helyárrakkal: **Csipek.**

Vasárnap délután 3 órakor 10 és 17 leies helyárrakkal: **Nyitott ablak.**

Vasárnap délután 6 órakor: **Helyet az ifjúságnak.** Rendes helyárrakkal.

Vasárnap este 9 órakor: **Szabad a csók.** Rendes helyárrak.

Hétfőn este fél 9 órakor: **Helyet az ifjúságnak.** Rendes helyárrak.

Kedden este fél 9 órakor: **Helyet az ifjúságnak.** Rendes helyárrak.

Szerda este fél 9 órakor: **Az Ember tragédiája.** Rendes helyárrakkal.

ARAD (Szendrey-társulat)

Vasárnap délután 3 órakor: **Egy csók és más semmi.** — Délután 6 órakor: **Helyet az ifjúságnak.** — Vasárnap este 9 órakor: **Bál a Savoyban.**

Jódy Károly színtársulata Beiuson. Nagyszerű szalontai színtársulat kedden fejezte be Jódy Károly társulata. Szerdán pedig Beiuson (Belényesen) „Ember a hid alatt”, Indig Ottó vigjátékával mutatkozott be a társulat telt ház előtt.

Jóleső érzés a színársulatnak, hogy a magyar közönségen kívül nagyon sok román is igyekezett bérletet jegyezni, ami már előre is biztosítja a kéthetes színészetet.

Vasárnap délután: **Amikor a kislányból nagylány lesz.** — Este: **Szabad a csók.**

Hétfő délután: **Egy csók és más semmi.** — Este: **Bál a Savoyban.**

Kedd: **Nyitott ablak.**

Szerda: **Több mint szerelem.**

Csütörtök: **Kék Duna.**

Péntek: **Tisztelet a kivételnek.**

Szombat: **Helyet az ifjúságnak.**

Vasárnap délután: **Bál a Savoyban.** — Este:

Ez a kis lány nem eladó.

Hétfőn, bucsu előadás: **Öméltósága sofőrje,** premier.

Beiusból (Belényesből) Valea lui Mihaila (Ermihályfalvára) megy Jódy Károly társulata.

A rossz időjárástól tönkretett arcbőrt 10—12 nap alatt teljesen rendbehozza, a szeplőket, foltokat tökéletesen elmulasztja, az egészségügyi miniszterium által jóváhagyott, teljesen ártalmatlan **Mária szeplőkrem,** nappali és külön éjjeli használatra, 1 téglya ára 40 lei.

Készíti:

Kovács Andor gyógyszerfára

Târgul-Mureş

Postai szétküldés utánvétellel.

Napsugár és monopolügynök

Déli 1 óra van és forró tavaszi napsütés. Kánikula ezen a bolondos áprilisvégi napon. Izzanak a színes kirakatok, a sűrű aszfalt és a sárga villamoskocsik. Tarkán hullámszik a korzó, élénk és ríktó divatszíneivel, a déli nap aranyló fényzőnében. Tavaszi színek, tavaszi hangok és tavaszi kacagás, józsu, friss nevetés mindenfelé.

Milyen boldogság s az életnek milyen csodálatosan szép öröme ez az önámítás: minden tavaszról azt hinni, hogy ez a legszebb, hogy ilyen még soha nem volt és nem is lesz soha!

Aramykévében özönlik a napfény a stvár aszfaltra, fényes szikrázik bádoglemezeken, üvegtáblákon és ez a sok-sok fényesség ott csillog a szemek iriszen is... Tavaszos kedvű, tavaszi emberek...

A gyöngyvirág, a jácint és orgona szemlátomást hervadozik a falusi asszonyok kosarában, akik félőn a vizsla rendőrszemektől, settenkedve húzódnak meg a házak tövében.

A közkedvelt cukrázda kirakata előtt — bocsánatot kérek — teljes a „majomsziget”. Huszonkét-huszonnyolc éves fiatal emberek bámulják a tavaszt, a járó-kelőket; jól kötött nyakkendők és rosszul bogozott életek napkúráznak a déli verőfényben...

Ráérnek.

Általában ráérünk valamennyien gyönyörködni a tavaszban.

Ez mindenestre vigasztaló...

Olyan elegánsak és olyan nyugodtak ezek a fiatalok, mintha valóban elegánsak és nyugodtak volnának...

Tavasz van. 1934. És egyelőre még süt a nap.

S ahogy hosszú sorban ott állanak és süt-kéreznek a drága, vérpezsdítő sugárzó tavaszi napban, egyik benyúl a zsebébe, cigarettát s egy nagyítóüveget vesz elő... A napfény éppen szembeüt vele... A nagyítóüveget — amivel talán szenvedélyes bélyeggyűjtő korában, amikor még boldog kisdiák volt, a bélyegeket mustrálta — cigarettája fölé tartja és egy-kettőre tüzet fog a hűlni. Mosolyogva, hunyorogva belenéz a napba. Mint könnyű pára, alig észrevehető, fehér füstoszlop száll a levegőbe — a lencsén át égető, gyújtó napsugártól, már a dohány is enyhén parázslék... Szájába veszi az égő cigarettát, nagyot szírpant belőle, „jól van”, mondja elégedetten s ahogy ott állanak szép sorjában a „majomszigeten” a többiek is mosolyognak... „Add csak ide azt a vacakot”, mondja a szomszédja, az is cigarettát vesz elő s rágyújt a nagyítóüveggel. Most a harmadik kéri el a nagyítóüveget, az is cigarettára gyújt, aztán a negyedik és az is tovább adja... Pedig, ha nem volna gyufájuk, már egymástól is kérhetnének tüzet... De most ezen az áldott tavaszi verőn, ott a cukrázda előtt, a „majomszigeten” ismét kisdiák lett valamennyi. Játékoskedvű, önfelédit kis-

GIOCONDA

(Mihail Codreanu)

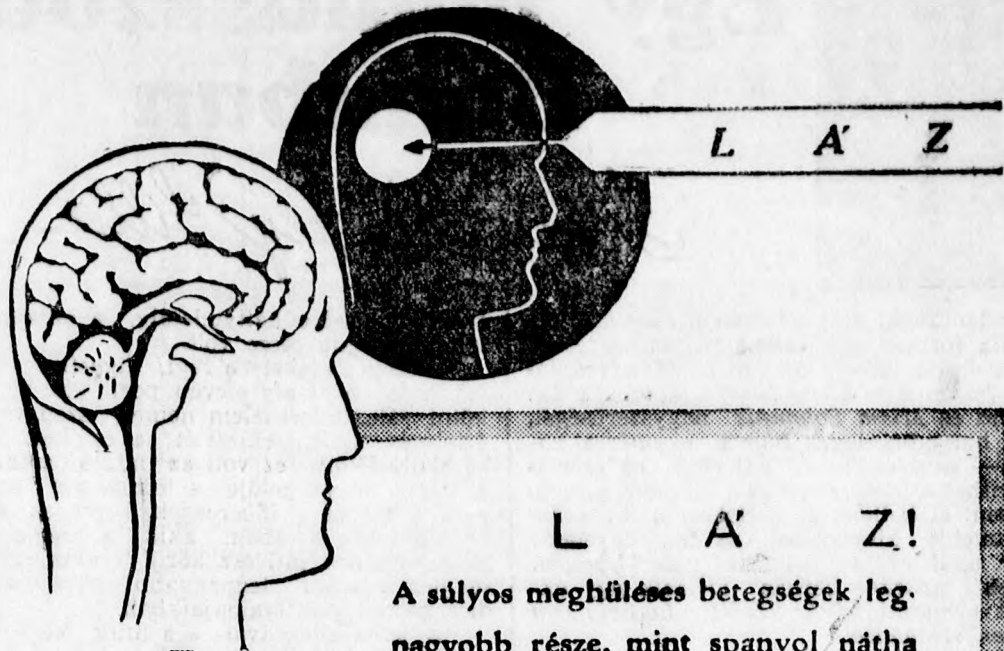
Miért mosolyogsz, Mona Lisa? Lenge sugárhajón talán a pajkos Amor, mint méh suhan, — repíti játszi mámor, — s mosolyod édes szirmain pihen le?

Vagy szent, nagy eszmék téged, elmerengve derült körükbe visznek, égi-távol? Mit álmodsz? Vágyak szenvedélye lángol lilimarcod mosolyába csenve?

Miért mosolyogsz, Mona Lisa? Ajkad sarkának finom íve mit takarhat? Gúnyt, csalafaságot? Hol van óh a rejtély?

Csak azt tudom, hogy mosolyodba tűz Ég és Pokol, te mindent ebbe rejtél: Van Messalina benne s Vestaszúz.

Ford. Göbl László

L A Z!
A súlyos meghűléses betegségek legnagyobb része, mint spanyol nátha (grippa), influenza, stb. lázas tünetekkel járnak. Aspirin-tabletták a test belsejében dühöngő hőséget a felszínre hajtják. A határozott eredmény jele a gyakran óhajtott izzadás és mindenek előtt a láz csökkenése. Az Aspirin-tabletták egy jobb átvezést idéznek elő és az életfontos szerveket fokozottabb tevékenységre ösztönzik. Ezáltal a testben lévő méreganyagokat kiválasztják.

ASPIRIN

csak a Bayer-keresztrel eredeti.

ASPIRIN FELÜLMULHATATLAN

diák. Nem is fontos a cigaretta. Boldogan belöndnek a nagyítóüveggel és annak örvendeznek, hogy rá tudnak gyújtani a napból...

Csodálatos és remek játék ez.

Az ember elámul és különös érzés vesz rajta erőt, furcsa diákkori hangulat lepi meg...

Cigarettára lehet gyújtani a napból...

A dolog azonban egyre érdekesebb és izgalmasabb s a kóról árcsap a prózába, a realitásba.

Én ugyanis észrevettem, amit ők nem látnak, hogy az utca tulsó oldaláról, már első perctől kezdve merően figyelni őket az ambiciózus monopolügynök, az öngyújtó-masínák közismert réme.

A monopolügynök azonban szemelláthatóan zavarban van.

Tétova bizonytalansággal szemléli a dolgot. Határozatlanul áll az esettel szemben és látszik, hogy nem képes dönteni. Erősen vívódik magával, töpreng, gondolkodik...

Egy bizonyos: ez a társaság itt, nyíltan, sőt vakmerő s szemtelen bátorsággal kijátszva a monopol-törvényt, amennyiben úgy gyújtja meg a cigarettát, hogy nem használ gyufát... Viszont, az is igaz, hogy öngyújtót sem használ, illetve... Ha öngyújtónak lehet nevezni az áprilisi égen tüzelő, izzó, fényes napkorongot, meg ezt az izét... ezt a nagyítót.

Mindenestre problematikus és szörnyen komplikált az eset. A napot azt sehogy sem le-

het elkobozni. Viszont a nagyítóüveg egymagában csak nagyítóüveg.

A törvény mindenestre hiányosan lett megszerkesztve.

A napot egyszerűen kifelejtették...

A monopolügynök ott áll a korzón, a sétáló között, szemben a „majom-szigettel”, ahol huszonkét-huszonnyolc éves „gyerekek” önfeledten játszanak a tüzzel és — nem tud határozni...

De bosszankodik.

Kellemetlenül érzi magát, mert tudja, biztosan, hogy kijátszák a törvényt és semmit nem tehet ellene. Nem teljesítheti a kötelességét. Nézi a nagyítóüveget, ahogy kézzől-kézre adják. Aztán belenéz a kifogyhatatlanul sugárzó, delejes napba — nagyot tüszent — a fejét rosszalóan megcsóválja és bosszúsán odébbáll...

A fiúk boldogan szívják a cigarettát.

A nap — Isten hatalmas öngyújtója — kacagva szikrázik az azürkék égen...

Béltoky László.

OLASZORSZÁGI UTASAINK figyelmét külön is felhívjuk arra, hogy amennyiben már vasárnap érkeznek meg Oradeára, a legnagyobb készséggel gondoskodunk feltétlenül jó és egészen olcsó elhelyezésükről. De szívesen igényét mindenki előre jelentse be. Különben utazási osztályunk egész vasárnap készenlétben lesz utasaink igényeire és a szükséges utalgatások megadására.

Egy padlásszoba Bonnban

Irta: Stegery Irina

Mindenkinek, akit az *Eroica*, *Fidelio*, Sors szimfónia fortissimói valaha megremegtettek, aki csak érezte szívére ömleni a *Mondschein-Sonata*, *Pastorale*, *Le Adieu* pianót, a IX. *Szimfónia* és *Missa Solemnis* nagyszerűségét, amint a hanggörgöttek bűgva egymásra borulnak, — mindenkinek, aki csak egyszer is megmeríthette lelkét a beethoveni zseni oxigén-fürdőjében: el kellene záródokolnia ide, ebbe a rajnamenti kisvárosba, az ősi, egyetemi Bonn-ba, ahol lármás, belvárosi utca közepén kétemeleletes, szürkés bérház melázik egy ékszerüzlet s valami raktár között: *Ludwig von Beethoven szülőháza*.

A látogatási idő, amelyben a múzeumul átrendezett hajlék három márkáért a legbotfülből idegennek is felfedi titkait, régen elmult s az újmódi villanycsengő élesen sikkant fel, mintha tiltakoznék... a bicegő, egyenruhás ő azonban készséges kulcsörtelessel bujik elő s felintve az emeletre, ahol a katalógus kezdődik, már vissza is csoszog...

Beethoven!

Egyedül vagyok vele a keskeny, kanyargós csigalépcsőn, az arasznyi szobák félhomályában, ahol minden a mult inicáléit írja s a szüette zárukban pattogva csikordul a kulcs, mintha szellemeket idézne...

Rögtön elől a főszentély, a padlásszobaszertű kamra, ahol a zeneírás titánja 160 év előtt született; eredetiben megörzött, pár lépésnyi, üres, meghatározhatatlan négyzet, — tétője oly blaosony, hogy elérem a kezemmel.

Itt nézett hát először bele a világba a flamand származású, iszákos udvari tenorista és urasági szakács lányának második fia, ebben a szűk kis cellában, ahol az idő csúfolódva mered ránk a horpadt gerendák sarkából, — ám az ágy helyén, mindent jóvátevőn, babéros márványszobor sugárik s a sorvadásban kimult, szelid, csendes anya emlékét is egész sor festmény, levél őrizi.

A szoba egyetlen ablaka a kertre pillant: kusza, kisvárosi fák, bokrok, lustán kigyózó vadszőlődomb... s a mély és keskeny udvaron túl, vasrácsos, nyitott folyosók, jövő-menő szomszédokkal, kitért konyhák, lakások profán, hétköznapi csendeleivel: ez volt az a kép, amit a hét évével már csodagyermekként szerepeltetett *Beethoven* annyit láthatott, ha a szigorú apa által kiszabott zeneleckékben elfáradva kimerengtetten a kertbe egész életét végigkísérő két sajátága: búskomorságra való hajlama és természetimádása.

Beethoven!

Olyan furcsa vele itt, mint emberrel találkozni, olyan furcsa ezen a homályos üvegkockán át kinézni és azt az életet befejezettnek látni, aminek álmait ő innen szövögette!

Mily emlékezdag út csillagtól a keresztig: a születési anyakönyvlaptól a közvetlen mellé rámozott gyászjelentésig — a temetést ábrázoló nagy olajfestményig, amelyen húszévesnyi ember követi a halottas kocsit, harminchat fátylós s egész sor előkelőség; — oly tipikus ellentétül a salzburgi *Mozartház* híres vásznának, mely a magányosan baktató fekete kutyával és együgyűn panaszos kommentárjával olvastára a vádat Mozart kortársai fejére:

Utolsó útján csak hű kutyája kísérte...

A *Beethoven*-relikviák közt nem üt így szíven az emberi élet érdemességébe vetett hit megrendülése — legalább is ilyen módon nem. Szentimentális német biográfiák ma is szeretik ugyan ápolgatni a közhitet, hogy *Beethoven* sokáig nyomorgott s egész életében nem találta meg az őt megillető elismerést, az igazság azonban ép az ellenkezője.

Ez az arckép-, rézkarc-, akvarell-, szobor- és kéziratrengő — *Beethoven* életstációinak plasztikus ujjlenyomatait — köteteknél meggyőzőbben visszavetíti a kivételes szerencsét és ünnepeletést, amiben az alkoholista, durva természetű vidéki énekes fiának bonni tanuló

éveitől elkezdve hattyudaláig, a vonósnegyes-kompozíciókig része volt.

Nézem ezeket a régi, ügyetlen formák fakóságában is oly eleven portrékat: az utolsó kölni választófejedelem nemes, szép vonásait, értelmes, nyílt tekintetét a csipkés rokokó kandalló fölött: ez volt az induló zseni első barátja, útegyengetője s mindvégig legbőkezűbb mecénás a főhercegek, hercegek, grófok, arisztokraták sorában, akik a meglehetősen félszegmodorú művész körül valósággal versengtek s a kor legnagyobb büszkeségeként dícsékedtek vele szalonjaikban.

A jelen áhítatával s a mult kegyeletével bolygok át újra és újra a *Bonni Szoba*, *Bécsi Szoba*, *Modern Festmények*, *Kéziratterem* németesen pedáns gyűjteményei között... s a képzelet előtt egyszerre egy dús és gazdag élet jelenetei szinesednek fel: fehérparókás dámák, urak a zene varázsában felolvadt, figyelő arccal... a bécsi kongresszus operai díszelőadása, *Fidelio*val s a *Hofburg* lovagtermében császárok, királyok, királynék jelenlétében ismét csak *Beethoven*, *Beethoven*, mint az ünnepek központja, az európaszerte ismert nagymester, dicsősége zenitjén!

Mennyi izgalom, taps, siker, készülődés, mennyi felajzott és elcsitult ünnepi láz a pudes copfok, lobogó gyertyák világában, amiről ezek a berámázott premier-műsorok beszélnek... naiv szövegű sárka koncertplakátok, a bécsi zeneakadémia egy eredeti programja, amely szerint, mint hatodik szám „*wird Herr Ludwig von Beethoven auf dem Pianoforte fantasieren*“...

Főúri hölgyek, fiatal grófkisasszonyok, baronessék, boldogok, ha zongoraleckéket vehetnek tőle, kiadói, pártfogói fáradhatatlanul igyekeznek ellensúlyozni beosztástalan gazdálkodását... csupa siker és elismerés, név, hír, dicsőség... és csupa-csupa gyötrellem, tragikum — a bársonnyal bélelt üvegszekrény börtönébe zárva: a *Mäkel* által készített hallócsövek, amiket *II. Vilmos* ajándékozott a múzeumnak.

Külön szobában, a művész-élet számtalan emberi dokumentumait rejtő kisasztal mellett áll ez a súlyos, zömök vitrin. Sötét bársonyalapon négy különös alaku szerszám sárgaréz-öble csillan benne tompán, titokzatosan, mint halott után vitt párnán az érdemrendek...

Igen, ezek az ő érdemrendjei, az ő külön mártírjelvényei, mint *Szent Sebestyénnek* a nyilak, *István vértanunak* a kövek — ezek az ormótlan, nehéz réztrombiták, hosszúnyelű

flóták, mint egy fantasztikus zenekar fantasztikus eszközei... és senki, aki eldöbbsent, elfulladt szívvel nem nézett farkasszemet ijesztő monstrumokkal, fel nem foghatja, mit jelent a két szó:

A süket Beethoven!

Igen... hisz tudjuk... s az utókor mindig — profán közönyével napirendre is tértünk felette — de itt, szemtől-szembe a „tárgyi bizonyítékokkal“, úgy vág belénk a tudat, úgy eszmélünk rá, mintha most hallanánk először!

Igaz lehetett?

Igaz volt, hogy sápadt, tétlen művészkeze — amely oly aszkétikus-sárgán kulcsolódik egybe a halottaságyképeken — ezeket a kinzószerszámokat szorongatta, ezt a tésztafedőhöz hasonló, lyukacsos fazekat, azt a másik nyeles serpenyőt, a harmadikat, azt a görbe havasi kúrtót s a fejhallgatódórttal felszerelt „*Legkisebbet*“, ami még mindig nagyobb, vaskosabb, mint egy jókora víztölcsér...

Annyira bizarr életének minden változata, minden furcsasága kiharsog ebből a négy szomorú instrumentumból — öngyilkossági gondolataitól elkezdve misztikus szívügyeig.

A süket Beethoven!

Mit jelenthetett neki, a hangok szerelmesének ez az átok, mit érhezhetett, mikor már nem hallhatta, legfeljebb láthatta a sikert, a tapsot — mi járhatott agyában, mikor hangosan beszélve, kalandozott hegyek és völgyek közt, e lágy és derűs rajnamenti tájon, amelyet Bécsből is visszasírt s födetlen feje fölött suhogtatta az ezüstvégű bambuszpálcát, ami kedvenc hegedűi, brácsája mellett pihen ott a szomszéd szekrényben?

A másik sarokban külön neki készített zongorája, amelyen 1818-tól kezdve — mikor már a trombitát, harsonát se hallotta — úgy komponált, hogy lapos fapálcikát vett szájába s evvel fokozta a hangok rezgését, oly módon, hogy a bot másik végét a zongorához rögzítette.

Nézem a hangszer szétnyitott, sárka fogait, amint szinte dermedten vacognak a csendben... és alig érintve, leütök egy hangot, vékony, zörgős kis dallamot, mintha a tervezett, de megírásra már nem került X. *Szimfónia* melódiait keresném...

Oly valószínűtlen, méhdöngésszerű ez a sóhaj, oly mesékből fakadó, fakó és távoli — s oly mély bizonyíték, hogy a lélek, a muzsika a fizikum leggyőtrőbb fogyatkozásain is átvezet.

Jólesik ebben hinni s a nyitott ajtón át látni *Giucardi Julia* grófnő s a görög kosztümjében különösen bájos *Brunsvik Teréz* mosolyát, az ismert dedikációju festményen:

A ritka zseninek.

A nagy művésznek.

A jó embernek

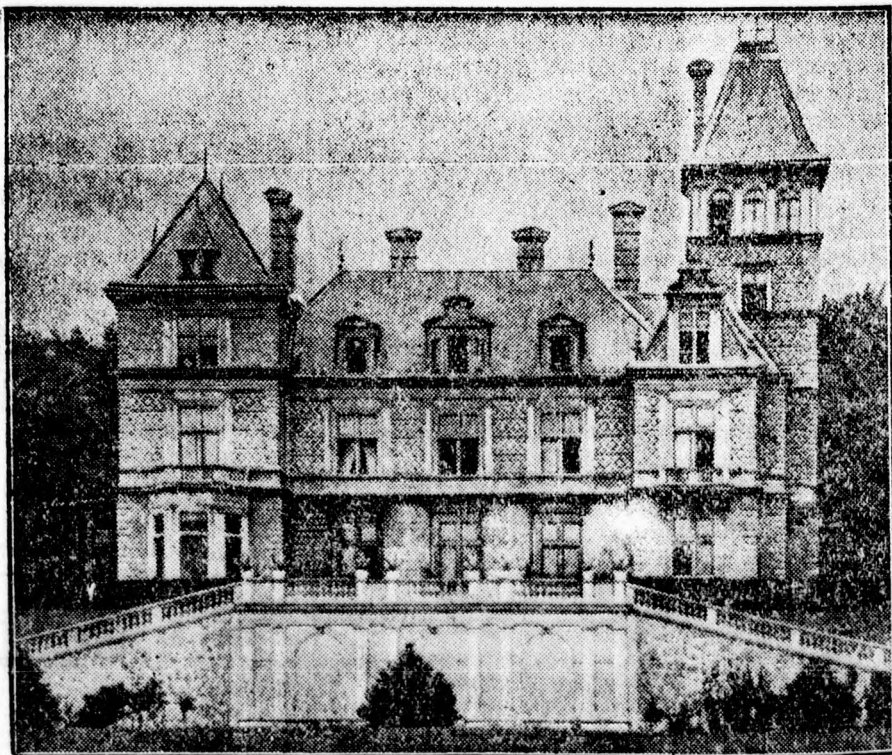
von T. B.

Titok, titok van ezekben a mosolyokba zárva, mint örökálmú Csipkerózsikákban... titok él az egész szekrényre való koponyák, halotti maszkok merevségében is, amint némán, a halottak mindenentűli bölcsességével szemlélik befelé fordított szemek mögül az utókor találatását a férfi és művész életének nagy rejtélye fölött:

ki volt a Halhatatlan Kedves?

A reichenauai Wartholz kastély, Habsburg Ottó leendő otthona.

Élénk visszhangot keltenek azok a tárgyalások, amelyek szerint Ausztria visszaadja Habsburg Ottónak a Wartholz kastélyt. Amennyiben ez megtörténik, Zita exkzitályné is visszatérhet a belgiumi száműzetésből Ausztriába.

Megvédem kövér sorstársaim érdekeit

Irta: tokaji Oláh Béla.

Én kövér ember vagyok. Tessék azonban elhinni nekem, hogy az elhízottság állapota éppen nem kellemes. Sőt! Borzalmas testi és lelki szenvedés. Ami pedig a legszomorubb a dologban, segíteni sem lehet rajta. Egy nagyon bölcs francia — maga is a százkilósok „megszállott” szekciójából való — a kövérségről szóló, inkább bölcselő, mint humoros — avagy talán humorosan bölcselő — írásában ily intelmet intéz a háj-nagybirtokosok edéggé népes társadalmához: „Sorstársaim a nehéz súlyban! Mindent tehettek, csak éppen soványító kurára ne szánjátok el magatokat, mert ez csak földi gyötrelmeiteket sokszorozza. és jegyezzétek meg magatoknak, hogy a kövér emberből sohasem lesz sovány ember, hanem legszerencésebb esetben — lefogyott kövér ember”.

Hát ez a derék francia valóban nagy filozófus és igaz bíró. Am, sajnos: a világszemléletnek helyes megítéléseket biztosító magaslatára aránylag kevés „ösztvér” embertársunk jut el. Ezzel szemben igen nagy azoknak a számuk, akik a hájas emberek bosszantásában valami kaján örömet találnak és a rovásukra elkövetett „elméncedésekkel” akarják learatni ama bizonyos társadalmi sikert, amely a „szellemességnek” mindenütt kijár.

Nem hölgyeim és uraim! Én például valóban nem tartom magamat hiu leleknek. Már régen túl is léptem azt a korhatárt, amikor még vagy elbusulást vagy felvidulást okoz az a párkilogrammos súlykülönbség a pluszban vagy a minuszban. — Az „apály”-tól talán még inkább félek, mint a „dagály”-tól. Elvégre mintegy harminc év óta következetesen dagadozom. Ezt tehát már némi joggal lehet természetes állapotnak — ugynevezett „nyugvópont”-nak — tekinteni. Ha azonban okkal, vagy ok nélkül leadok néhány kilogrammot — orvos barátaim a fejüket csóválják, hümmögnek, majd pedig „cukor jelenlétére”, „vese-affekciókra”, még hasonló örvenedetes földi gyönyörűségekre tesznek burkolt célzásokat.

A „hájapály” legutóbbi periódusában is rengeteg kellemetlenséget kellett zsebreraknom a „Csontember” eme komoly tekintetű földi helytartóitól.

— Megálljatok, kutyák! Azértis gyógykezeltetni fogom magamat — született meg bennem a spontán elhatározás.

Pár nap mulva már Pesten voltam, egy régi jó barátom, volt tanuló társam rendelésében. Hát ez márcsak belém lát, hiszen nyolc álló esztendőn át egymás mellett faragtuk a gimnáziumban ugyanazt a padot. Belőle aztán később európai hírnév röntgenológus és egyetemi tanár vált. Mondhatom: csudaalaposan meg is vizsgált; majd így szólt:

— Pajtás! Te tul vagy táplálva!

— Ne mond? Lehetséges volna?

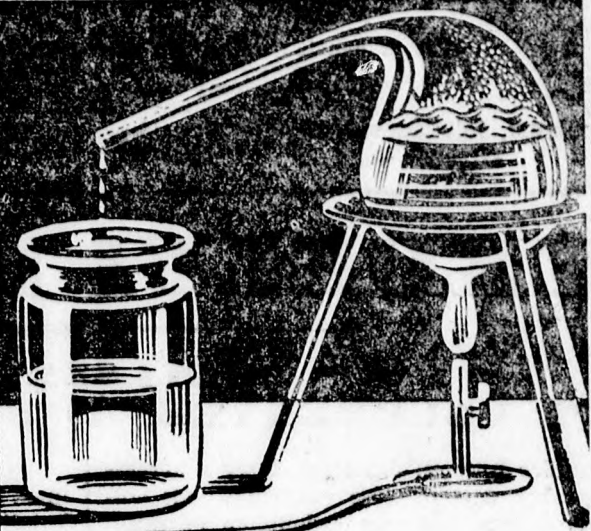
— Föltétlenül! Ezt mutatja a röntgen, a gyomorvizsgálat, meg minden más lelet.

— No hallod, ezt igazán nem hittem volna — s kezdem csudálni az orvostudomány felmérhetetlen mélységeit — feleltem az őszinte meggyő-

A vizet
destilláljuk

hogy az összes ártalmas bacilusokat elpusztítsuk! Az ember belső szerveiben — amelyek hosszú éveken át pihenés nélkül dolgoznak — szintén élnek egészséget veszélyeztető bacilusok, amelyek csak belső higiéniaiával pusztíthatók el! Aki egészséges akar maradni, nem lehet könnyelmű, hanem alaposan kitisztítja veséit, hólyagját és a vizeleti szerveket Helmitol-pasztillákkal.

HELMITOL

a vizeletvezetékek és a hólyag antiszeptikuma

zódés legkisebb jele nélkül.

— Hát idefűlelj! Én most téged szigorú „elvonó-kurára” foglak — szól a professzor s cvikere fölött baljóslatun csillog a szeme. — Holnaptól kezdve két hónapon át szigoruan csak a következőképpen redukált tápszeredet kebelezheted be: Reggeli kávé vagy tea, két higtojás, 20 deka prágai sonka, kevés méz és vaj. Ebédre: semmi leves, 25 deka hús, főzelék tetszés szerint, kevés tészta és minél több gyümölcs. Uzsonnára kávé, vagy tea, legfeljebb két kiflivel. Vacsorára 25 deka hús, főzelék és gyümölcs. Ezt pedig szigoruan be kell tartanod, mert a legkisebb eltérés az előírástól súlyos komplikációkra vezethet. Van még valami mondani valód? — kérdezte végül a régi bizalmas barátság hangján az eleven mozgású karcsu kis professzor.

— Nagyon köszönöm, drágám, a jó tanácsaidat — válaszoltam kissé bizonytalanul. — Engedj meg azonban egy baráti kérést...

— Kérlek, parancsolj velem...

— Adjál nekem száz pengőt kölcsön.

— Száz pengőt? Aztán mire kell az neked?

— Tudod, öregem, csak azért, mert én egy fél év óta állás és kereset nélkül vagyok. Hahát naponta — két hónapon át — ilyen lukullusi la-

komát kell végigennem, ahhoz nekem pénz kell. Most ugyanis egy karaj barnakenyeret reggelizem, paprikás szalonnát ebédelek és zöldpaprikát vacsorázom. Ennélfogva a kura sikere érdekében... Hiszen érted?..

Minek folytassam? Nem lett a kurából semmi. Azóta nem is fordultam Galenus mester nagytekintetű utódaihoz.

Ellenben üldözöm azokat, akik a kövér embereken köszörülük szerény butorzatú, kis csirkeagyukat. Multkor is megszólított barátom: az „elegáns világi”:

— Hova hizol, te ember? Hiszen már a saját bőrödben sem férsz! — mondta kaján és öntelt vigyorgással.

Előbb dühbe gurultam. De aztán szeliden így válaszoltam:

— Nézd, öregem! A sántaság éppen olyan testi nyomorúság, mint az elhijasodás. És hallottad-e valaha jóizlésű embertől, hogy a sántának ezzel kedveskedett volna: „most még jobban bicegysz, mint két hónappal ezelőtt?” Nos, ugye nem! Aztán látod, így vagyunk a butasággal is. Én nem molesztállak téged azzal, hogy az utolsó találkozásunk óta döbbenetesesen megbutultál — pedig igaz! Miért bosszantasz tehát engem azzal, hogy megint híztam — pedig nem igaz?..

Azóta nem üldöz sületlen megjegyzésekkel.

Franz Weriel mondja:

A nacionalizmusnak könnyű betölteni a váltáspótlék szerepét. Meglehetősen költségmentes vállalkozás; hiszen egy nemzetvezetetés érdeme csak attól függ, hogy az ember megszülessék. Ha valaki semmi és senki is — valahova mégis csak illetékes és a nacionalizmus ezt az élettani illetőséget erkölcsi értéké emeli...

A PÁRISI MINTAVÁSÁRRA

1934 május 9 - 24.

megy ez évben minden erdélyi kereskedő és iparos a vásárlásait eszközölni.

1933-ban: 390.000 m², 7850 kiállító.

A vásárigazolvány tulajdonosainak jelentékeny egyéni utazási kedvezmények vannak biztosítva. Vásárigazolványok és felvilágosítások: Agent Commercial de France 1, Strada Matia, Cluj.

BUZIÁS GYÓGYFÜRDŐ (Román Neuheim)

páratlan szénsavas rádióaktív sós-vasas forrásvezékekkel.

Biztos gyógyhatás: szív- és vérkeringési zavaroknál, szervi, elhízásos, érlemezésedés, vesebaj, vérszegénység, izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idegesség esetén.**Női betegség** a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezők nyomán fellépett idegbajok (Tabes etc) eseteiben a legjobb eredménnyel.

Természetes szénsavas sós-vasas fürdők, ivókurák, szakszerű orvosi kezelés.

Kitűnő konyha, elsőrendű szállodák.

Diétás penziók, mérsékelt árakkal. Új, modern uszoda, napfényes stranddal.

Fürdőidény: május 15-től október 1-ig.Prospektust, felvilágosítást **Muschong buzias gyógyfürdő rt. fürdőigazgatóság.** szívesen küld: Buzias (Banat)**ERDÉLYI HANGOK****HETI SZEMLE****NAPI VÉLEMÉNYEK ÉS HIRADÁSOK FELETT**

Egyelőre nincsen arról szó, hogy a kereszténység nagy újjászületése valósággá vált volna s arról sem, hogy az érdektelen és muló szempontokkal nem bajlódó erkölcsi hatalom a döntőbíró szerepét játszhatná már a népek közötti örök vitákban.

Egyelőre csak az történik, hogy az a kemény és meg nem alkvó helytállás, amelylyel a katolicizmus a német nemzeti szociális ták szélsőséges elemei ellen, azok pogánykodásával szemben szívós következetességgel tart, ma az egyetlen védelem és legfőbb reménység azok számára, akik tegnap még ádáz ellenségei, fölünyeskedő gúnyolói voltak mindegyiknek, ami katolikusan keresztény akart lenni és ezeknek a szempontoknak befolyást és tiszteletet követelt az újkor társadalmi és gazdasági életében is.

Ezt a tünetet, amely az erdélyi magyar sajtóban egyre sűrűbben megállapítható, fele lehet jegyezni a csendes gúnynak akcentusával, mint méltó büntetését azoknak, kiket az elbizakodás nem is olyan régen még anyyi hiábavaló támadásra csábított. Joggal lehet kételkedni abban, hogy e katolikus megnyilatkozásoknak sűrű s hangos idézgetése egyéb lenne az ösztönös védekezés átlátszó taktikájánál. Azt is meg lehet nem egyszer állapítani, hogy ezek az idézések igen gyakran bizonyos célzatos egyoldalúsággal történnek.

Mindez azonban nem változtat azon a kortörténeti tényen, hogy Európának talán legnagyobb jelentőségű folyamatában, — az új német néplélek kialakulásának döntő perében, a katolikus álláspont a legfőbb érvként szerepel — a baloldali érvelők bizonyítékai között.

Ez a fűrcsa fordulat nem könnyíti s nem nehezíti azt a küzdelmet, amelyet a feltörő új kereszténységnek meg kell még vívnia addig, amíg az emberek lelkében és a népek életében megillető helyét elfoglalhatja. Ennek a küzdelemnek igazán nagy feladatai az emberek közös életének mélyenfekvő társadalmi és gazdasági rétegeiben vannak. Nem sokat jelentenek tehát a felszín hullámzásainak muló alakjai.

Egyet azonban mindenesetre jelentenek ezek a tünetek. A szembenálló tábor növekvő egyengeségét és szembeszökő kishitűségét.

*

Az erdélyi magyar sajtó napról-napra közül híreket a német katolikusok nehéz küzdelmeiről.

Előljár e téren a *Brassói Lapok*, melynek figyelmét ennek a küzdelemnek legkisebb mozzanata sem kerüli el.

Nem elégszik meg azonban ily hírek pusztá közlésével a *Szabadság*. A mindennapos *Megjegyzések* egyre sűrűbben merítenek tárgyat és ihletet a katolikus eszmekörből.

Dicséretes szorgalmat árulnak el ezek az elmélkedések. Írójuk olykor egészen ismeretlen s távoli püspökök pásztorleveleinek buzgó tanulmányozásáról is tanúságot tesz.

Kár, hogy ezek a szorgoskodások általában kissé következtelenek.

Mert, ha ezek a jeles haladó szellemek most újabb annyira igazat adnak annak a katolikus akciónak, mely most *Németországban* — éppen úgy, mint régen — szabadságot és egyenlőséget követel a sajtónak, az iskolának, a véleménynyilvánításnak és a hitvallásnak, igazat kellene adniok annak a másik katolikus akciónak is, amely szóról-szóra ugyanezeket követeli ma — *Spanyolországban!*

Ennek azonban még nem láttuk semmi nyomát az efféle elmefuttatásokban. Nem olvastunk egyetlen idézetet azokból a fájdalmas pásztorlevelekből sem, amelyekben spanyol érsekek és püspökök a szabadkőművészség szörnyű nyomása, a nemzetközi zsidóság beavatkozása ellen hirdették a spanyol katolikusok elszánt szabadságharcát. S nem találkoztunk még sehol sem e lapok hasábjain azzal az önként kínálkozó párhuzammal, amely a németországi könyvégetések mellé elriasztó példaképpen odaállította volna azt a kultúrátlan gyetyelenséget, azt a páratlan barbárságot, amelylyel a győzedelmes szabadkőműves forradalom Spanyolországban iskolákat bezárattott, kórházakat megszüntetett, tanítókat világgá kergetett, csak azért, mert — a katolikus egyháznak voltak szerény és becsületes munkásai!

E magatartásnak ríktó kétféleségében annyira nyilvánvaló az ellenmondás, hogy valóban csodálkozunk kell: ezek a harcos szellemek a magyar olvasóközönséget tartják any-

nyira ostobának, hogy az ilyesfélét nem veszi észre, avagy pedig annyira meg vannak szorítva, hogy ezektől a számukra oly kétélű érvektől sem riadnak már vissza?

Mindennek azonban a mi számunkra csak abból az egyetlen szempontból van jelentősége, hogy élesen rávilágít a katolikus álláspont sziklaszilárd következetességére.

*

Újra kísért a „kisebbség“, mint sajátos és újszerű néprajzi fogalom.

Az *Aradi Közlöny* hasábjain nagy betűs címben olvassuk (IV. 13.), hogy az aradi ipartestület előljárósi ülését behatóan foglalkoztatta a „kisebbségi nyelv“ kérdése.

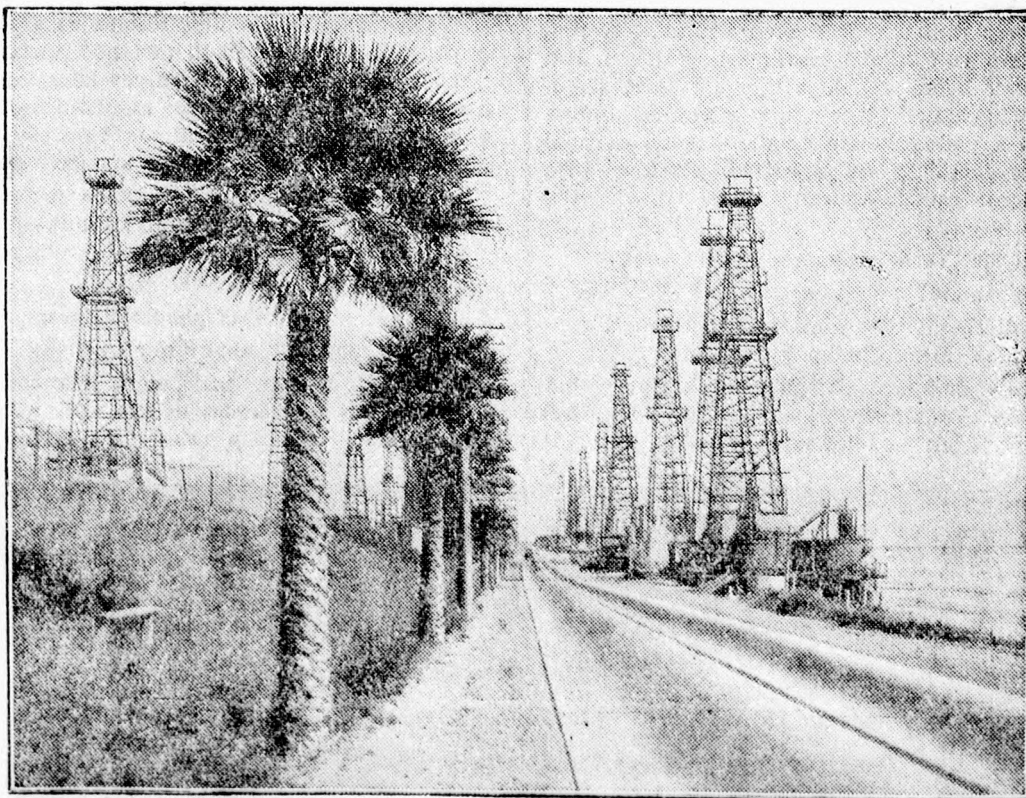
A *Temesvári Hírlap* egyik közelebbi számában pedig (IV. 17.) a vezércikk díszes szövegei között olvastuk, hogy „nekünk kisebbségi román polgároknak“ többek között bizonyos Zenebarátok Társaságát kellene felkarolnunk, „mint egy közvetítő kedves jó barátot, aki összehoz és megismertet bennünket minden rangú és rendű és különféle anyanyelvű olyan polgártársainkkal is, akiket eddig nem volt alkalmunk szívünk és lelkünk érzése szerint megismerni s megbecsülni...“

Nem kutatjuk most azokat a lelkiforrásokat, ahonnan ennek az új „kisebbségi“ fogalomnak folytonos használata fakad. Az idézett mondat azonban, amelyben „kisebbségi román lapok“ és „különféle anyanyelvű polgártársak“ egymás mellett szerepelnek, eléggé beszédes bizonyosság — úgy hisszük — arra, hogy ez a szóhasználat mennyire értelmetlen s mekkora zagyvaságokra vezet.

Erdélyben van magyar, német, zsidó kultúra, irodalom, vannak magyar, német, zsidó írók és politikusok, ellenben nincs „kisebbség“, mint néprajzi egység s nincsen semmiféle „kisebbségi“ irodalom és „kisebbségi“ nyelv.

Olaszteleki kórházorsjegyét

mindenki gondosan őrizze meg s akinek még nincsen, igyekezzék mielőbb beszerezni ezt a minden másnál olcsóbb s jó reménnyel biztató sorsjegyet. **Egy sorsjegy ára csak 25 le!** Huzás ideje végérvényesen és halaszthatatlanul **1934 szeptember 1.** Huzás csak egy lesz s akkor 1215 darab nyerő sorsjegy lesz kihuzva. **Főnyeremény 100.000 le!** de vannak **50, 15, 10 és 5 ezer leies nyeremények is.** Sorsjegyelárusító irodákhoz is mielőbb küldünk. Van idő és alkalom, hogy mindenki megpróbálja szerencséjét. A sorsjegyek ára és 7 le postaköltség előzetes beküldése ellenében bárkinek készséggel küld az **UNITARIUS NŐK-SZÖVETSÉGE, Odorheiu, Str. Pr. Elisabeta 51.**

A modern „paradicsom“ Amerikában.

A pálmákkal párhuzamban emelkednek a petróleumkutató vállalatok furótornyai Los-Angeles közelében.

Katolikus feladatok a Dunavölgyében

Ma: *Aradi Erő*

Valahányszor az új katolikus generáció és az új mozgalmak fejelemzett és határozott fellépéséről szó esik, sajnálattal kell észrevennünk, hogy néha katolikus oldalán is, de legfőként a nem katolikus közvélemény oldalán a csodálat, jobban mondva a csodálkozás az az érzés, amellyel bennünket fogadnak. Ujdonság vagyunk, új és újszerű és igen sokan hajlandók azt hinni, hogy mindazt, amit hoztunk, mi hoztuk, mi agyaltuk ki, mi teremtettük meg. Holott tulajdonképpen csak arról van szó, hogy mindezek a katolikus mozgalmak a világegyház példájától ösztönözve, megtalálták azt a formát, amelyben a mai katolikus gondolkodásnak, politikájának, irodalmának — egész fellépésének — haladnia kell.

E mozgalmak részvevői öregek és fiatalok, ha az új katolikus generáció névvel jelöljük őket, ez a könnyedség kedvéért is van így, két teljesítményért érdemelnek dícséretet. Elsősorban azért, hogy katolikusok mertek lenni, univerzálisan mertek gondolkodni, amikor ma az egész világ, a katolikusok nagyrésze is, részletizmusoknak hódol és fiktív univerzumok kedvéért az egyházat másodrendű, külsőséges szerepre degradálták. Olyasvalami végső pótlékká, sekrestye-katolicizmussá, amelybe talán bele lehet kapaszkodni — szükség esetén. Az új katolikus generáció sem Magyarországon, sem az utódállamokban nem hozott újat, csak a meglévő szavakat mondotta ki másként. Nem tradíciót törni, nem testileg rombolni, nem forradalmat csinálni jött vérrrel és fegyverekkel, hanem ellenkezőleg, a tradíciót akarja megerősíteni és revolúciót teremteni intézményekben, emberek gondolkodásában, megjavításában.

Másodsorban azért illeti elismerés, hogy nem félt az újítás vádjától, sokak részéről a katolikus oldalán — és a reakció vádjától a másik oldalán. A katolikus oldal felé ezt mondja: Ne keressétek mozgólódásunk mögött rejtett célokat, mert mi fehér papírlap vagyunk, őszinték, hűségesek, emberi hibával telve, de mindnyájan szerelnők, ha a Szent Ferenc és Lissieuxi Teréz gyermeki naivitását és tisztaságát akár egy ezredrésnyi fokban is el tudnók érni. A kláni reform szellemét szerelnők elajánlani. Óvakodjatok attól, hogy bennünket elgáncsolni akarjatok, mert ez az eljárás nem méltó Krisztus egyházához, a nyílt emberek gyülekezetiéhez, ahol bizonyos keretek között mindenkinek szabad véleménye lehet.

A „másik oldal” legtöbbször szociális programot és európai nivót hiányol. Milyen könyvnyit itt a válasz, Európai nivó? Európa, azaz mindaz ebből a fogalomból, ami mélységet, magasságot és emberséget jelent, a kereszténységben született meg. Európa lényege és a kereszténység azonosak. Igaz, hogy a tehetségtelenség, amely szörnyű bűnné tud aljasodni, ha egyszer uralomra jut, diskreditálhatja ezt a keresztény európaiasságot, amint egyszerűen ignorálták és eltűrték, hogy kereszténynek nevezzék anélkül, hogy a kereszténység szociális programjából valamit is megvalósítani próbáltak volna. Az új katolikus generáció működésére Chestertont kell idéznem. Maradék nélkül el kell fogadnunk, amikor azt mondja, hogy a kereszténység, a „katolicizmus” ma még gyermekcipőben jár. Kétezer év az emberség történetében szép idő, de a végtelenséghez kell csak viszonyítani, hogy éppen olyan jelentéktelenné tűnjék, mint egy szellőfúvás. A kereszténység óriási rezervoár, tenger, vagy bányá, ahol minden készen áll, csak közkinccsé kell tenni és ráerőszakolni az emberekre, még akaratuk ellenére is.

Ezek az új mozgalmak ezt a munkát végzik. A XIX. század álmos, boldog liberalizmusa, a világháború őrdjögése tudatosította bennünk a fennivalókat s az a szellemi kaosz, amelyben az új nemzedék él, megtanította őt színtétikusan gondolkodni, megkeresni az egység fonálát. Rájöttek arra, hogyan kell a mai ember nyelvén beszélni és most már koncentrikusan indították meg a küzdelmet a guerilla harcok helyett. A tét nagy: vagy az egészét, vagy semmit. Az események, tettek, eszmék megítélésében mindig n. esse következtetnek,

mindig végig mennek a fonalon, hogy egy-egy esemény okát, végét kikeressék, még akkor is, ha ez számukra nagyon kellemetlen.

Az új katolikus mozgalmakat az aktivitás hozta létre, ez pedig azt jelenti, hogy észszerűen, a körülmények mérlegelésével a nagy áramlatokba bekapcsolódva, legközvetlenebb környezetünk átformálását kezdjük meg. Egy nagyvonalú magyar katolikus akció, amelyben nemesak karitász-szervezetek alakítása a program, bár ez is szép és dícsérendő, hanem a lelki és materiális élet minden mozzanatára kiterjed, nem állhat meg az ad hoc gyűlésekénél. Tudnia kell, hogy hűtlenné lesz a „katolikus” jelzőhöz, ha nem gondolkod messzebbmenő nemzeti, szociális és egyéb szempontokra. Ezek a szempontok pedig azt mondják, hogy a katolicizmus tevékenységi sugara az egész Dunavölgyére kiterjed.

A világnak egyik legkiválóbb pénzügyi kapacitása, Montague Norman jelentette ki a multkoriban, hogy a bajok között az a legnagyobb szerencsétlenség, hogy az emberiség vezetői nem vallják be abszolút tudatlanságukat az ugynevezett valósággal szemben. A tényismeretek hiánya mellett pedig valóban katasztrófa, hogy a világ vezetői régi, megszokott sémáik szerint akarnak változtatni a dolgokon és emellett napról-napra jobban összbogozzák problémáinkat. A katolikus felfogás e téren világos: megismerni a helyzetet és tisztán az igazság és méltányosság szerinti megoldást propagálni. Ha ennek a valóban keresztény felfogásnak érvényt akarunk szerezni, akkor egy percere sem tagadhatjuk el magunk előtt, hogy élet-halál harcra van szó. A mai generáció, öregek és fiatalok egyaránt, egy olyan korszakban születettek, amelynek nem volt a földön. Ha e borzalmak gigantikus arányairól évezredek múlva egy talán emberségesebb emberiség tudomást szerez, nem fogja elhinni, hogy ilyen határtalan különbségek voltak ember és ember között és igazat fog adni annak a keresztény filozófusnak, aki megállapította, hogy az ugynevezett uralkodó osztályok és sállangjuk életén kívül, az emberiség többi részének sorsa kegyetlenebb a rabszolgaságnál. A keresztény ember akkor tenné meg valójában kötelességét a világhatárak felé rohanó valósággal szemben, ha farizeuskodás és önámítás helyett a nap minden percében lemondana önmagáról, még jobban, mint azt a körülmények kívánják és megteremtendő szeretetben is a középkort, amelynek társadalmi és államformái ante portas állanak.

Mi ismerjük a diagnózist, barátaink és legközelebbi környezetünk elméletét. Ismerjük számtalan és katolikus jóhiszemű világi ember orvosszereit, a pápák utasításait és ép ezért ott kell belekezdennünk az operációba, ahol az legtöbb segíthet. A program ezért dunavölgyi és nemesak magyar, mert tudjuk, hogy a bajok legfőbb oka gazdasági és nemzeti, azaz a terület nemesak gazdasági egység, de nemzeti, amelyek egy évezreden keresztül együtt éltek, egymásra vannak utalva. De még ennél fontosabb indokok is vezetnek bennünket. A magyarság és különösen a fiatalok szellemi élete az összeomlás után egy torz tükörhöz hasonlatos. Nem céloz a számtalan áramlatot, törekvést, jelszavakat ismertetni, amely 1918. óta végigszárgult rajtunk Bucurestől Pesten át Prágáig. Kétségbe kellett jőzzen embernek esnie a magyar vonatkozásokban ép úgy, mint a sovíniszta román és szlovák hazafiak öngyilkos frázisain, de a defetista szólamokan ép úgy, mint azon az egyszerű tényen, hogy itt senki sem mer a dolgok mélyére nézni, mindenki a maga vasát élelfi, barátok nélkül, elvek nélkül, cinikusan, enerváltan és végső dűhre készen.

És most már büszkén állapíthatjuk meg,

Kertrendezést, alakítást vállal, terveket készít

SZEKELY LAJOS
műkertész
ORADEA, Bul. Reş. Ferdinand 26.
(Pénzügvizsgátozással szemben).

hogy a modern katolikus mozgalmak voltak azok, amelyek anélkül, hogy más létezéséről eleinte tudtak volna, különböző körülmények között szóról-szóra egy és ugyanazt a programot dolgozták ki Magyarországon, Szlovén-székben, Erdélyben és csodálatosképpen mindenütt kifejeződő oszlop lett belőlük, egyetlen biztos pont a nemzeti, szociális, etikai és gazdasági kaoszban. Az Erdélyi Lapok, az Új Élet, Korunk Szava mozgalma egy töről fakadt. Gondolkodók rájöttek arra, hogyan kell a szerepeket a világban, a mi számunkra, az ezeréves Dunavölgyében, a nemzetek között elosztani, rájöttek arra, hogy egységes szociális rendezés nélkül nincs nyugalom és legfőként megérezték azt, hogy kicsoda felelősség hárul a Dunavölgy viszonyainak rendezésénél mi reánk, katolikusokra, akik Prágában, Kassán, Kolozsváron és Pozsonyban ugyanazt a nyelvet beszéljük, mint Szegeden, Kecskeméten, vagy Bécsben.

Ez a probléma ép olyan nehéz, mint a német és francia ellentét kérdése a katolikus-ság számára, mert ezekben az esetekben nem szavazásra van szükség, hanem a konzekvenciák bátor levonására és végeredményben nemesak nemzetek sorsa dől el évtizedekre, hanem vizsgáljuk a mi kereszténységünk is. A világháborúban a kereszténységet elbuktatták. A pápa békeszózatit papirkosárba dobták és minden nemzet az „igazságos” háború örve alatt tett erőszakot a keresztény elveken. A jelen csodálatosan hasonlít ehhez. Arról van szó: lesz-e oly erő az egymásra utalt dunavölgyi nemzetek katolikus és végeredményben minden keresztény vezetőkben és közvéleményében, hogy megkeresve az igazságot — ha kell, megszárgassák ruháikat, lemondjanak vélt előjogaikról és példát adjanak a többieknek. Minderre, tudom, a „szakpolitikusok” és régi iskola hívei, akik a feltétlen önzés szempontjából ítélnék meg minden cselekedetet, azt mondják: utópia. Rámutatnak az emberi gonoszra, mint alapugóra, folytatják ott, ahol elhagyták, a titkos diplomáciánál, az egyensúlyi szerződéseknél, népek egymásra uszításnál, tömegek kikapcsolásánál, hiszen szerintük a béke elérhetetlen és hiábavalóság és közben nem veszik észre, hogy a hadianyaggyárak készítenek már a legborzalmasabb gázt, az yperitét, amely ruhán, álarcon, mindenben áthatol, belpoklósszerű sebeket ejt, lassan és fájdalmasan öl meg. Mi tudjuk ezt. A katolicizmus tudja ezt. Eppen ezért kell ébrentartani az utópiának nevezett egyedül reális idealizmust. A Dunavölgye a mi számunkra, akik itt élünk, magyarok, románok, szlovákok, német törzsek és a többiek, újból óriási vizsgáztató hely lett. Itt vagyunk szenvedő embertestvéreink között és látjuk a segítséi módokat. Látjuk az igazságot és jönnek a kérdések elénk.

Vajjon a magyar katolicizmus például mind egy szálit tudja-e, hogy olyan átszellemlésre van szükség, mint azt Prohászka kívánta? Tudják-e valamennyi dunavölgyi nemzet fiait, hogy nem szabad gyűlölettel nézni egymásra?

Szerencsétlen helyzetünkben csak az igazság felismerése huzhat ki bennünket. Az igazság felismerése tűzön-vizen át. Az abszolút igazság keresését nem bízhatjuk másra, amikor a talizmánunk birtokában vagyunk. De nemesak azért. Minden táborban egy-egy részletigazságot hirdetnek, amely magában véve jó, de a többiől mentesen meg az Isten. És ezáltal nem gyermekháborusdiról vált szó. Ha elmulasztjuk kimondani az igazságot, kimondja helyettünk Moszkva, vagy kimondják a végzettségig tulzó sovíniszta. Az emberségnek az a része, amely ezen a területen lakik, amelyet Dunavölgynek nevezünk és amelybe beletartoznak magyarok, horvátok, románok és németek, ép úgy az igazságot akarja, mint a többi. Mi, akik egy magasabb politikai erkölcs síkjáról is nézzük az eseményeket, nem fogjuk engedni magunkat befolyásoltatni. Elsősorban is ellenállunk minden olyan örekvésnek, amely diskreditálni akarja mozgalmainkat, amely ostoba, reakciós és multszázadbéli ultramontan vadakat hangoztat velünk szemben, vagy a nemzetietlenség bélyegét üti ránk. Az ellenségek szószátyárkodásánál jobban beszélnek a tettek. Lovagias ellenfelekkel mindig hajlandók vagyunk kiállni. De legfőként arra vigyázunk, hogy a nagy összefüggések lámpását mindig ráreflektorzuk az eseményekre. A mi értékeink az örök emberi értékek, katolikusok vagyunk hitünkben, de gondolkodásunkban is. Ez azt jelenti, hogy a jól elfogadjuk Hitler Adolfotól ép úgy, mint Szinozától és örök tudatában együtt működünk esetrel-esetre mindazokkal, akiknek konkrét céljai a mi céljainkkal kongruensek.

Ne csapja be az ajtót

a sorsjegyügnök
orra előtt
a szerencsét
hozza a házához!

Ki tudja? Talán milliókat hoz Önnek!
Hogyan fogadna valakit, aki egy milliós bankjegycsomót hozna Önnek? Semmi kétség: szélesen kitérné előtte ajtaját és beljebb tessékelné.

A Román állami sorsjáték most osztja ki első ízben, a következő nagy nyereményeket:

8 millió
3 millió
2 millió és
19 darab
1 millió

A legszerencsésebb esetben a nyeremény 13.000.000 lei Huzás május 3-án és 4-én.

Ugyanigy kellene fogadnia a sorsjegyügnököt is, mert a sorsjegy, amelyet Önnek elad, milliókat hozhat. Az állami sorsjáték eddig 1.000.000.000 lei értékű nyereményt osztott ki. Az ország minden tájékán az emberek százai áldják a sorsjegyügnököt, aki nekik a sorsjegyet eladta. Ne várja be az ügnököt, keresse fel önként a legelső sorsjegyárusítót!

A Román

Állami osztálysorsjáték

A milliók uton vannak!!!
Menjen elébe és vegye meg szerencse-sorsjegyét a

Banca Ilescu S.-A.-nál Cluj

Fióközlet: Kollmann Kálmán,
Oradea, Str. Avram Iancu 14.

Új szerencsés főelárusítás Clujon

Török és Társa, Cluj

Postafiók 23.

Rendelje meg postán sorsjegyét, mert
Török szerencséje örök!!

**Osztálysorsjegyek kaphatók
a következő oradeai főelárusítóknál:**

Goldschmidt Bank
Rt.

Union Bank Rt.

Dacia Bank Rt.

Bulv. Reg. Ferdinand 10.

Bulv. Reg. Ferdinand 1.

Bulv. Reg. Ferdinand 9.

REVÉSZ ERNŐ

főelárusító, Targu-Mures jelenti:

Az előző sorsjátékban kifizettünk szerencsés játékosainknak

Dec. 8-án	20981 számú sorsjegyre	1.000.000
Eobr. 1-én	15228 " "	1.000.000
Okt. 20-án	17506 " "	300.000
Márc. 14-én	17850 " "	200.000
Márc. 20-án	16158 " "	70.000

Rendeljen Ön is e szerencsés kollekturából.
— Messzemenő diszkréció. — Azonnali postal szétküldés. — Céc. 43030.

Áruval akar fizetni az Orosz Szovjet.

Moszkvából jelentik: *Rosengold* külkereskedelmi biztos kijelentette, hogy a szovjet a jövőben megszünteti a külföldi rendeléseket, ha azok feltételeit nem tudja lényegesen megjavítani. Minden áremelést és magas kamatot visszautasít a külfölddel szemben. Elvárja a szovjet a külföldi államoktól, — elsősorban Németországtól, — hogy lehetővé teszik a szovjetnek a fizetések áruban való szolgáltatását, mert másként nem áll módjában eleget tenni fizetési kötelezettségének.

Pályázati hirdetmény

A Jernuton (Radnót) felállítandó két évtolyamu román katolikus magyar tannyelvű téli földművésiskola igazgatói állására pályázatot hirdetünk.

Az állásra olyan román állampolgárok pályázhatnak, akik a törvényben előírt feltételekkel, elsősorban gazdasági akadémiai végzettséggel rendelkeznek s az állam nyelvét, valamint az iskola tannyelvét szóban és írásban megfelelően bírják.

Pályázati kérések az alba-iuliai (gyulafehérvári) római katolikus püspök úrhoz címezve, alólrtnál nyújtandók be, f. évi május 1-ig.

A kérvényhez mellékelendő:

- Keresztlevel.
- A minősítést igazoló s a román állam által elismert oklevél.
- Működési bizonyítvány.

Igazgatói javadalmat kölcsönös megegyezéssel állapítjuk meg.

Cluj, (Str. Iuliu Maniu 5.) 1934 április 20.

Róm. Katolikus Egyházmegyei Tanács.
(Consiliul Dioecesan romano-catolic.)

RÁDIÓ

(Az órákat a közép-európai időszámítás szerint közöljük).

CSÜTÖRTÖK, APRILIS 26.

Bucaresti. 12 Lemezek. 13.20 Könnyű lemezek. 18.15 Zenekar. 19.30 Strauss János: A denevér, operett a bucuresti operából.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofon. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. 11.10 Vizjelző szolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Bertha István szalonzenekara. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.30 Hanglemezek. 14.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 16 Órsi portyázás előtt. A Magyar Cserkészszövetség előadása. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Dr Zajtay Artur m. kir. kísérletügyi igazgató: „A vitaminok szerepe az állattenyésztésben”. 17.30 Országh Tivadar hegedül. 18 Új vívmányok az orvostudományban. Décsi Imre dr előadása. 18.30 Magyar nóták. Előadja Komlóssy Emma. Kiser Rác Zsiga és cigányzenekara. 19.30 Kis Színpad. A költő álma. Verses mesejáték egy felvonásban. 20.15 Hírek. 20.30 Budapesti Hangverseny Zenekar. 21.30 Irodalmi rejtélyverseny. 22.35 Időjárásjelentés. 22.40 Rác Béla és cigányzenekara muzsikál. 23 Eine berühmte ungarische Reiterstatue. Mesterházy Jenő előadása.

PÉNTEK, APRILIS 27.

Bucaresti. 12 Lemezek. 13.20 Könnyű lemezek. 17 Rádiózenekar. 18.15 Rádiózenekar. 19.20 Lemezek. 20 A filharmonikusok hangversenye.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofon. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. 11.10 Vizjelző szolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Vokálkvintett. 12.30 Hírek. 13.15 Pontos időjárás. 13.30 Allástalan Zenészek Szimfonikus zenekara. 14.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 15.30 A rádió diáklórája. 16 Czicza József és cigányzenekara. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Az indiai földregések. Cholnoky Jenő dr előadása. 17.30 Barta Klári zongorázik. 18 Sportközlemények. 18.15 Gyorsírótanfolyam. 18.40 Hanglemezek. 19.10 Külügyi negyedóra. 19.30 Karenin Anna az Oparából. 20.15 Hírek. 21.25 Versenyeredmények. 23 Időjárás. 23.15 Cigányzene.

SZOMBAT, APRILIS 28.

Bucaresti. 12 Lemezek. 13.20 Könnyű lemezek. 19.20 Lemezek. 20 Frenkel István zenekari kísérettel hegedül. 20.20 Rádiózenekar. 21.20 Rádiózenekar.

Budapest. 6.45 Torna. Utána gramofon. 9.45 Hírek. 10 Felolvasás. 11.10 Vizjelző szolgálat. 12 Déli harangszó. Időjárásjelentés. 12.05 Fiedler Klára gondokázik, Kertaly Ferenc énekel zongorakísérettel. 12.30 Hírek, élelmiszerárak, időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 13.30 Mándits-szalonzenekar. 14.40 Hírek, élelmiszerárak, piaci árak, árfolyamhírek. 16 Meseóra. 16.45 Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17 Egy magyar tengerkutató naplójából. Koch Nándor dr előadása. 17.30 Hanglemezek. 18.10 Rádióamatőrpost. 18.30 Magyar Imre és cigányzenekara. 18.50 A rádió — a rádióról. 19.35 A krasznajarszki tábor élete és a hadifogság magyar kultúrtékei. Rihmer István tábornok előadása. 19.50 A krasznajarszki tisztizsinház. Hangjáték 3 felvonásban. 22.10 Hírek, időjárásjelentés, versenyeredmények. 22.30 A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar.

„Tartjuk a nyelvet, mint az ökör az utat“

— A moldvai csángók között —

Cleja-Moldova... Az utolsó ének, az utolsó imádság is elhangzott a clejai csángók virágvasárnapdélutáni vecsernyéjén s én álltam a templomudvar kijáratánál s vártam, hogy elvonuljanak előttem ennek a Moldvába szakadt ősi magyar törzsnek a nagyszerű embertípusai. Egyesegyedül álltam ott, elmaradoztak tőlem csángó ismerőseim, akikre az állomástól a templomig tettem szert s akiktől az első csángó szavakat és kifejezéseket tanultam ezen az emlékezetes modvaországi kiránduláson. És különös érzéssel tettem ki magam az istentiszteletről kiözönlő asszonyok, gyermekek és férfiak bámulatának, akik úgy látszik, ritkán látnak idegen, urforma embert a falujukban.

— Buná ziuá — emelték meg a kalapjukat illedelmesen a férfiak, — Buna ziuá — bólintottak a leányok és asszonyok, akiknek tarka sora szaporán hőmpölygött ki az utra.

— Jó napot Aggyon Isten! — fogadtam a köszöntést, amire hamarosan körülvettek a derék csángók és arcukon ellágyultak a nehéz élet mélyre rótt vonásai, amikor megtudták, hogy magyar vagyok én is.

Gyorsan kupaktanács alakult, megkérdezték tőlem, hogy ha csakugyan Bucurestiből jövök, mit tudok „Duca herceg” gyilkosáról s igen nagy volt a becsületem, amikor elmeséltem, hogy szemtől-szembe álltam a merénylővel a hadbíró-sági tárgyaláson. Aztán politikára terelték a beszédet s elmondták, hogy a választásokon hol erre, hol arra a pártra szavaznak, ahová éppen viszik őket. De nekik mindegy is, akár „nacional-caranista”, akár liberális, a „guvernament”. Eddig román volt a bíró, de most „magyart tettek, Bezsa Ferencet”.

— S jó módú gazda a bíró? — kérdeztem.

— A boértól van az élőkényere, na meg a lyáfa, amit még kap hozzá.

Mert szegény emberek ezek a csángók, nem is látszik rajtuk, amikor vasárnap tiszta, hibátlan ruhákban, viseletük tarka színpompájában templomba vonulnak. A 10 hektáros gazda már igen nagy ritkaság számba megy s legtöbbjük abból él, hogy felibe munkálja valamelyik uraság földjét.

— Egyik darab kenyér a bojáré, a másik a mienk — jellemzik szemléltetően az urasági „mosián” való felibe-dolgozást.

— S vajjon — térek vissza a politikára — na magyar képviselőjelölt vetődne erre, rászavaznának-e a csángók?

Egyhangulag rábólintott az egész kupaktanács, hogy igen. Valóban meglepő a magyar öntudat, ami ennek a Szeretmentj magyar telepnek a lakóinál lépten-nyomon megnyilatkozik. Valami lelkes és szomorú megnyilatkozás ez; a sorsba való fájdalmas, tehetetlen beletörődés mellett, szüntelen sóvárgás. S amikor megjegyeztem, hogy aránylag szépen beszélnek még magyarul, egy öreg-öreg nyolcvanhároméves csángó, aki derülten viseli aggastyáni korát, mélyen elkomolyodva felelte:

— Csak ilen korcsosan... Tartjuk a nyelvet, mint az ökör az utat...

Nem lehet ezt ennél szemléltetőbben kifejezni. Tartjuk magunk a nyelvet, a mi erőnkéből, vezető nélkül, hűségesen, jámboran, mint az ökör az utat.

Két harminc év körüli gazdával megindultok lefelé a faluban. Mély szakadékokban patak csobog végig a község közepén, jobbról-balról dombok emelkednek, amelyeknek lejtőjéből itt is ott is kivájt magának egy kis udvarra való sík helyet egy-egy csángó.

Balfelől a gyepes oldalban asszonyok üldögélnék a délutáni napsütésben. Hogy beszédbe egyeledhessek velük, megkérdezem, jól esik-e a pihenés?

— Igen — felelik. — Leüldöztünk ide me-regecskére.

Aztán kérésemre elmagyarázzák, hogyan nevezik szép viseletük egyes darabjait. A törülköző formájú kendő, amit úgy tesznek a fejükre,

hogy annak két vége jobbra-balra a vállukra csúnk, ők is kendőnek mondják. A báránypőr mellényt, amelyet prémes kihajtással díszítenek, keptárnak nevezik. A két oldalt hasított szoknyát pedig, ami Erdélyben romános viselet, de itt megkülönböztető a rokokóját viselő asszonyoktól, katricának hívják.

— Nyesebát, fustát, szép selyem fatát, sárik papucsot vegyen, ha csángó lányt veszen — foglalják aztán egy tréfás mondatba még néhány ruhadarab elnevezését.

Kicsivel lejjebb fiatal leányok csoportja áll. Nagyon csinosak, mosolygósak, közvetlenek. A hajukat nem koszorukba fésülik, hanem drótkarikára fonják, ami göríaszzerűen veszi körül a fejüket. Az egyik nagyon szép, barna leányt, akinek vagy 18 sor piros gyöngy és nagy, aranyozott kereszt van a nyakán, megkérdezem:

— Aztán meddig jár a csángó leány ilyen hajviselettel?

— Amig eladódik — feleli.

— S micsoda ez? — mutatok a furcsa glóriára. — Hogy csinálják ezt?

MEGYERY ELLA:

RÓMAI NOTESZ

Ára 80 lei.

Kapható
az ERDÉLYI LAPOK könyvosztályánál.

— Ez keca — neveti ki tudatlanságomat. — Ugy lesz, hogy csányja szerámból karikát...

— Talán drótból?...

— Mi nem tudunk csak csángósan — kacag ismét.

Erre tudakozódní kezdek, hogy szokott-e gyakran tánc lenni a faluban?

— Most nem lehet — feleli — mert bőjt van.

A kettedik vasárnap lesz megint.

— S miket táncolna?

— Van tizenhat sirülés, nyolc sirülés...

Ezek, ahogy nagynehezen megérttem, a csárdás figurál. Csárdás közben elváltak egymástól a leány meg a legény s tizenhatot is fordulnak egyedül, míg végre összekerülnek ismét.

Megigérem, hogy küldök neki egy magyar kalendáriumot, amire megadja a címét: Csuraj Erzse, Cleja, Judetul Bacău.

Tovább megyünk: tíz-tizenkét éves fiúk labdázna az uton.

— Mit játszottok, gyerekek? — kérdezem őket, mert igyekszem levizsgáztatni, rövidre szabott falusi sétám alatt a legfiatalabb nemzedéket is.

— Porkát verünk.

— Magyarázd el a játékokot.

— Négyen játszunk. Kettő likba, kettő guler. Minden verés után cseknyilunk a botokkal.

Vagyis a csángó fiúk azt a játékot játszották, amelyet mi kótázásnak neveztünk az iskolában. Kettő lyukban tartotta a labdaütő botok végét, kettő, az ellenfél pedig ütésre docta a labdát. A „likba” játszóknak alár sikerült eltalálni a labdát, akár nem, ütés után össze kell ver-

ni a botjaikat. Ezt az összeverést mondják a csángó fiúk cseknyilásnak, ami tiszta román szó; magyarul összeütést jelent. A „cseknyilás” ideje alatt az ellenfélnek igyekeznie kell, hogy a labdával ha az nem esett nagyon messzire, kidugja valamelyik lyukat, míg az szabadon van. Ez persze gyors mozgással, futással jár s azt hogy „futó” játékos, jelzi a csángó gyerek a „guler” szóval. Hirtelen nem tudom, honnan eredhet ez.

Ceruzát ajándékozok a csángó gyerekek az értelmes magyarázatért s felírom az ujonnan tanult szavakat. Ez roppant érdeklő és izgatja a fiukat.

Egyik kísérőm, akinek a teljes neve így hangzik: „Szabó Mihály nevezetes Puliszka”, sajnálkozva jegyzi meg mellettem: milyen kár, hogy a gyerekek nem tanulnak az iskolában irni-olvasni magyarul. Nagynehezen s kibizálják azt a néhány magyar imádságos könyvet, ami a faluban található.

— S honnan vannak ezek az imádságos könyvek?

— Csiksomlyóra, ahova bejárunk bucsura. De most nincs pénz erre.

Aztán titokzatos arcot ölt az én emberem s tudomra adja, hogy imádságos könyveken kívül van még egy régi magyar könyv a faluban. Régi-régi, talán ezer éves könyv, ami kézről-kézre jár s minden írástudó ember olvas belőle valamit lassan, találgatva, ahogy a román írásmód ismeretével magyar szövegben, ismeretlen, különös, de azért magyarnak érzett szavak közt eligazodhatik a csángó.

— Éppen itt lakik az az ember, akié az a könyv.

Szegényes házikóba lépünk. Az egyetlen szoba minden berendezése egy heverő, egy padka, egy láda és egy kicsi asztalformájú alkotmány. A házigazda nagyon értelmes, őszbe csavarodó ember, aki soha se járt iskolába s abból az „ezeréves” könyvből, amit apjától örökölt, tanult meg irni-olvasni szinte magától. Nagyon szívesen fogad s mikor megtudja, mi járatban vagyunk, azonnal felnyúl az alacsony lakás keresztgerendájához s arról nagy szeretettel, majdnem szertartásosan leemeli a magyar könyvet.

Ócska, foszlott szélű könyv ez. A sok kéznyomtól, simitgatástól megfeketedett az első és utolsó lapja. De se eleje se vége. A huszonhétedik oldalon kezdődik s rég elmállottak az utolsó lapjai is. Senki se tudja a címét a faluban s ez fokozza talán a szinte vallásos tiszteletet a könyv iránt. A Magyar Könyv iránt. Felütöm az 53-ik oldalt, a legelső ép iv első oldalát s megállapítom, hogy ócska iskolai olvasókönyv ez s nem is olyan régi, hiszen van benne olvasmány képei, Vörösmarty Mihályról is.

— Ez nagy magyar költő volt — mondom — de a jó csángók nem tudják mi az. — Költő az, aki verseket ír — magyarázom s látom, hogy felragyognak a szemek — nagy szépségeket sejtjenek a magyar nyelvnek számukra elzárt kincsestárában s aztán megadással sóhajtának fel:

— Mi csak azt tuggyuk, hogy tölcsük fel a pujszálát.

Amit viszont én nem értek, de felvilágosítanak, hogy ez kukoricakapálást jelent. Szabó Mihály nevezetes Puliszka magyarázza meg s egyuttal azt is elmondja, miért viseli a Puliszka melléknevet... Az ő családjá ugyanis nemrég települt a Csángóföldre, a nagytatája még Transzilvániából jött ide s puliszkának nevezte a málét. Azért maradt rajtuk a Puliszka név.

A többi csángók azonban rögtön hozzátesszik, hogy Puliszkaék csakugyan nem régen kerültek a Szeret partjára, de ők a többiek, sok száz éve itt turják már a földet.

Jávör Béla.

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ SZÁLLÓ

Budapest IV. Egyetem-utca 5. (A Belváros központjában).

100 modern, kényelmes szoba. Lifttek. Hideg-meleg folyóvíz. Központi fűtés. Az étterem és kávéházban minden este szalonzene. Az Erzsébet-pincében egypincér rendszer. — Menü: 1.60 P.

S Z A B Ó I M R E

tulajdonos.

SPORT

Fedett úszodák építése a főcél

A közoktatásügyi miniszter tervezete a kötelező úszóoktatásról, csak fedettúszodák építése révén valósítható meg

Arad. Saját tud. Már több ízben megírtuk, hogy a közoktatásügyi miniszter az iskolákban kötelező tantárggyá kívánja tenni az uszást és akik évvégéig nem tanulnak meg uszni, azokat osztályisméltésre utasítják. Erdekesnek tartottuk az ügygel kapcsolatban megkérdezni egy aktív uszót arra nézve, hogy szükséges-e az uszást kora gyermekkorban elkezdni, vagy elegendő annak elsajátításához néhány uszólecke.

Berta Titus, Románia többszörös gyorsúszóbajnoka a következőkben felelt meg kérdésünkre: Annak ellenére, hogy az uszásnak oly sok előnye van úgy az egészségre, mint az emberi test fejlődésére, mégis sokan vannak uszás-analfabéták. Ennek oka részben a nagy uszodahiány, de leginkább az ember ok nélküli félelme a víztől. Sajátságos, hogy a földön élő összes élőlények közül a vízben csaknem az ember a legfélszegebb. Tulságosan nagyrabecsüli a víz esetleges veszélyeit és viszont nagyon kevésre értékeli a saját képességeit. Ez azért van, mert nem szokta meg a mély vizet. Ez a viszony pedig csak úgy kerülhető el, ha gyermekkorban tanulunk meg uszni. Így megszokjuk a vizet.

Lebegni a víz színén minden bátor és lélekjelenléttel bíró ember tud. Ez az uszás alapja. Azonban még nem jelenti azt, hogy az illető uszni tud. Uszni csak az tud, aki az uszás

fortélyait sok esztendei tréninggel olyan mértékben sajátította el, hogy magán és embertársain esetleges veszély esetén segíteni tud.

Az uszástudás fokmérője csupán a helyzetváltoztatás gyorsasága lehet. Tehát mennél gyorsabban uszik valaki, annál nagyobb az uszástudása. Természetesen a gyorsaság eléréséhez bizonyos stílus szükséges, amely csak szakavatott elődézzel érhető el.

A közoktatásügyi minisztériumnak az uszósport terjesztését célzó terve nagyban elősegíti azt, hogy az uszósport tömegsporttá váljon. És a még fejletlen romániai uszósportot európai színvonalra emelje azáltal, hogy új tehetségeket nevel. Sajnos azonban, ez az egészséges ötlet kivitele nagy nehézségekbe ütközik. Románia számos városában nincs alkalmas fedett uszoda, sportszerű fedett uszoda pedig egy sincsen. Viszont a nyitott uszodák és folyók vize nagyon hideg az iskolaév tartama alatt. Hiányzik tehát a „tanterem“.

Az uszás, mint a leg egészségesebb sport, a gyermek fizikai fejlődésére óriási kihatással van és szem előtt tartva a latin közmondást: „Ép testben ép lélek“ szellemi képességeire is kedvezőleg hat. Az uszósport tanításának bevezetése tehát elismerést érdemlő elgondolás, általánosítása érdekében azonban feltétlenül szükséges gyakorlati eszközökről: fedett uszodákról gondoskodni mindazon városokban, amelyekben középiskola van. (h. i.)

Súlyos anyagi károsodás érte a székely csapatokat „Kispest“ kitiltása miatt. Tg.-Săcuiesc. Saját tud. A Kispest proficsapatának kiutasítása már ismeretes az olvasóközönség előtt, de azt bizonyosan kevesen tudják, hogy mennyire érintette ez a gyors és váratlan rendelkezés a Székelyföld sportéletét. Különösen a Sft. Gheorghiei és Tg.-Săcuiesci sportegylet fizettek rá a dologra. Előbbi egy hónap óta készült a mérkőzésre. Hatalmas propagandát csinált, súlyos ezreket ölt bele a reklámba, eladta a jegyek nagyrészét és a bevételből remélte fedezni ujonnan épített pályájának költségeit s a letiltó rendelkezés pont akkor vágott szét mindent, amikor az utolsó összegeket is beleölték a mérkőzésbe.

A magyar vízpoló utánpótlás turázó csapata Tuorconipban 3:3 arányú döntetlenre játszott a francia válogatottal. A magyar csapat már 3:1-re vezetett, amikor működésbe lépett a bíró.

A nápolyi nemzetközi teniszversenyen az olasz Rado 4:6, 6:2, 6:1, 4:6, 6:4 arányban megverte az olasz bajnok Stefanit. A női egyes döntőjében az olasz Valerio nagy meglepetésre 7:5 6:0 arányban győzött a német Aussem ellen.

Crisana—Braşovia és NAC—Soimii Oradeán. Vasárnap és hétfőn is nemzeti bajnoki mérkőzés lesz Oradeán. Vasárnap a Braşovia, hétfőn pedig a sibiuai Soimii ellen veszik fel a küzdelmet a helyi csapatok. Mindkét mérkőzést a Károly-pályán tartják meg délután 4 órai kezdettel.

A koblenzi „Hitler Adolf-hid“.

Április 22-én szentelik fel és adják át a forgalomnak a világ legnagyobb betonhidját, amely Koblenznel a Moselt iveli át. Két és fél évig építették ezt a hidat, amelyet Hitler Adolfról neveztek el.

Kedvesem! Nagyon ajánlom,

ha Oradeára jössz bevásárolni, toilletet rendelni, első dolgod a fűzőrendelés legyen, mert az új divatu ruhákat lehetetlen jó fűző nélkül viselni. Minden barátom és én KOVÁTS SANDORNENAL a Nilgesz-telepen delegatunk. Neked is őt ajánlom, igazán elsőrangú szabása és munkája van s amellet olcsó. Jó volna az állomásról egyenesen hozzá menned. Így gyorsan kiszolgálhat. Ole! Lenkéd.

APRÓHÍRDETÉSEK

Apróhírdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhírdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Eladó szép ebédőbutor, felháló, ebédőcsillár, mosdó stb. Mártonffy, Strada Vlahuța No. 20.

Eladó egy ebédő-kredenc, ugyanott butorozott szoba kiadó. Balla, Oradea, Nicolae Zsiga 3.

Betétkönyveket veszek es eladok. Faragó, Oradea, Cuzavoda 43.

Sötét ebédő eladó. — Oradea, Moldova-utca 20, házmesternél.

Kertvárosban 800 négy-szög méter házhely, ugyanott 400 liter bor eladó. — Oradea, Str. Nic. Zsiga 52 sz.

Zongora felhosszu, olcsón eladó, Oradea, Stefan Simion (v. Bethlen-u.) 24. sz.

30 éve fennálló borbély-üzlet eladó. Cím: Oradea, Str. Cruce No. 7.

Ebédőszekrény asztal olcsón eladó Oradea, Str Wilson 17.

Eladó könyvszekrény, löszormatrac, porcellán-edények, nagy utazó láda, kosár, egy ág. Str. Wilson 14. Földszint jobbra

Nyomatványokat (tápanyos aron, csinos kivitelben készít a **Szent László nyomda Rt.** Oradea, Katolikus Kör.

Lakás

Egy és kétszobás lakások azonnal kiadók. Oradea Str. Cozilor 11.

Háromszoba, előszoba, furdőszobás utcai takás május 1-re kiadó. Oradea, Str. Ciorogariu (v. Uri-u.) 41. sz.

Két- és háromszobás, furdőszobás lakások kiadók. — Oradea, Str. Dr Ioan Ciordas 38.

Különféle.

Idősebb házaspár udvar-gondozásért lakást keres máj. 1-re. Kun Imre Str. Petőfi 2.

Endlizést, sálak, zsebkendők himzését olcsón kitagastalanul Oradea, Str. A. Lázár (v. Nagy Sándor-utca) 11, ajtó 5 készítenek.

Alkalmazás

Damen Mode Salon 20 Jahre eingeführt ml 1. kl. Kundenkreis sucht eine 1. kl. französische Schneiderin, passend zu 55 jährigen. Mann Heirat nicht ausgeschlossen. Deutsch-rumänisch gewünscht. Unter „Ceche“ an Administration „Erdélyi Lapok.“

Jólfőző mindenek május egyre felvételik. Piața Uniri 2. emelet, ajtó 1.

Oktatás.

Láposy zeneiskola kezdő, zongora és zeneelméleti tanzakka! Oradea, Strada Simeon Stefan 20. sz.

A nők kincse

a dr. Szentpéteriné „AZ EN SZAKÁCS-KÖNYVEM“ című szakácsművészeti könyv (IV. kiadás) 1000 oldal terjedelemben. A legnagyobb és legtekélyesebb szakácsművészeti könyv. 1000 darab recepten közli a modern szakácsművészet termékeinek leírását: Levések, sülték, tészták, befőttek stb. készítését. A leírása olyan házas, hogy aki eddig soha sem főzött, az is tud általa főzni és jó ételeket készíteni. A Szakácskönyv ára díszkötésben 150 lei, fűzve 125 lei. Kapható az Erdélyi Lapok könyvosztályában és Füssy József könyvkereskedőnél, Turda.